

21.05.2012

Kj/1

§ 606

V Globaalin vastuun strategia

Pöydälle 21.05.2012

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Globaalin vastuun strategia 160512.pdf
- 2 Globaalin vastuun strategia taustamuistio 090512.pdf
- 3 Päätöshistoriaan sisältyvät lausunnot.pdf
- 4 Globaalin vastuun strategia ehdotus.pdf
- 5 Globaalin vastuun strategia taustamuistio ehdotus.pdf

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne hyväksyä globaalin vastuun strategian liitteen 1 mukaisena.

Esittelijä

Tausta

Kaupunginvaltuuston 29.4.2009 hyväksymään strategiaohjelmaan 2009–2012 sisältyy globaalin vastuun strategian valmistelu valtuustolle. Kaupunginhallitus on iltakoulussa 2.11.2009 merkinnyt tiedoksi esiselvityksen globaalin vastuun strategian valmistelusta. Kaupunginjohtaja asetti 22.9.2010 johtajistokäsittelyssä työryhmän valmistelemaan ehdotuksen globaalin vastuun strategiaksi. Työryhmä koostui talous- ja suunnittelukeskuksen, hallintokeskuksen, henkilöstökeskuksen ympäristökeskuksen ja hankintakeskuksen edustajista.

Työryhmän haasteena oli globaalin vastuun strategian sisältöalueiden määrittely suomalaisen paikalliseen toimintaan keskittyvän

kuntaorganisaation ja lisääntyvien globaalien vuorovaikutussuhteiden moninaisessa vuorovaikutuskentässä. Työryhmä keskittyi työssään globaalin vastuun keskeisten teemojen tunnistamiseen, jotta voidaan käydä keskustelua kunnan roolista globaalin vastuun kantamisessa ennen toimenpiteiden määrittelyä.

Työryhmän ehdotus globaalin vastuun strategiaksi ja taustamuistio valmistuivat 2.3.2012. Talous- ja suunnittelukeskus on pyytänyt strategiaehdotuksesta ja taustamuistiosta lausunnot kaupunginhallitukselle lauta- ja johtokunnilta 30.4.2012 mennessä.

Globaalin vastuun määrittely

Suomesta ei ole toistaiseksi käytettävissä esimerkkejä kunnan globaalin vastuun strategioista. Yritysmaailmassa vastaavia linjauksia tehdään yhteiskuntavastuun nimellä.

Globaalin vastuun sisällölle ei ole kunnan toiminnassa löydettävissä yksiselitteistä luokittelua. Vastuun ulottuvuuden riippuvat organisaation toiminnan luonteesta. Toisaalta monet suomalaiset julkisen palvelun arvot ja periaatteet toteuttavat kansainvälisiä sopimuksia ja perustuvat ajatukseen yhteiskunnallisen vastuun kantamisesta.

Globaalin vastuun määrittelyn lähtökohtana on käytetty kaupungin strategiaohjelmaa 2009-2012, maan hallitusohjelmaa ja valtioneuvosto periaatepäätöstä yhteiskunta- ja yritys vastuun kehittämisestä eri sektoreilla.

Strategiaohjelmasta ja kansallisista globaalin vastuun teemoista voidaan johtaa kunnan globaalin vastuun piirin kuuluviksi alueiksi:

- paikalliset toimet ilmastonmuutoksen ja rajat ylittävien ympäristösuojelukysymysten ratkaisemiseksi
- hankintojen globaalia ulottuvuutta sisältävät ympäristövaikutukset ja sosiaaliset vaikutukset
- maahanmuuttoon ja monimuotoisuuteen liittyvät paikalliset toimet
- kansainvälisen toiminnan linjaukset
- taloudenhoitoon ja rahoitusmarkkinoihin liittyvät rajat ylittävät toimenpiteet
- työhön ja henkilöstöön liittyvät toimenpiteet.

Ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden kunnioittaminen liittyvät kaikkiin tarkasteltaviin alueisiin.

Globaalin vastuun ulottuvuuksista valtion toimivaltaan selkeästi kuuluvat alueet ovat:

21.05.2012

Kj/1

- globalisaation taloudellinen hallinta ja sääntely
- kansainväliset talouteen ja verotukseen liittyvät sopimukset ja lainsäädäntö
- maailmanlaajuiset kehityskysymykset ja kehitysyhteistyö
- kansainvälinen turvallisuus
- ihmisoikeudet
- kansainvälinen liikkuvuus

Globaaliin vastuuseen liittyen kaupungin strategioissa ja toimintaohjelmissa on valmiiksi määriteltynä periaatteellisia linjauksia, tavoitteita ja yksityiskohtaisia toimenpiteitä. Globaalit kysymykset ovat haaste kaupungin kaikilla toimialoilla. Globaalin vastuun kantaminen on kaupungin toiminnan kokonaisvaltaista laatua ja sen kehittämistä

Globaalin vastuun strategian sisältö on jäsennetty teemoihin: ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, hankinnat, maahanmuutto ja monimuotoisuus, kansainvälinen yhteistyö, taloudenhoidon vastuullisuus ja harmaan talouden torjunta sekä henkilöstöön liittyvät kysymykset. Lisäksi on määriteltynä globaalin vastuun ulottuvuudet, jotka kuuluvat valtion toimivaltaan.

Globaalin vastuun strategia on esityslistan tämän asian liitteenä 1.

Taustamuistioon on koottu olemassa olevia tai valmisteilla olevia linjauksia. Näistä on tiivistetty globaalin vastuun strategian linjaukset. Kaikkia linjauksia ei ole yksityiskohtaisesti tai toimenpidetasolla toistettu globaalin vastuun strategiassa. Erityisesti hankintastrategia ja ympäristöpolitiikka sisältävät globaalin vastuun edistämiseen liittyviä toimenpiteitä.

Globaalin vastuun strategiaan sisältyy ympäristöpolitiikan tarkistamista valmistelleen työryhmän ehdotus siinä muodossa, kuin se on lausunnoilla lautakunnissa 30.4.2012 saakka.

Globaalin vastuun strategian taustamuistion on esityslistan tämän asian liitteenä 2.

Lausunnot

Globaalin vastuun strategiasta ja taustamuistiosta on saatu yhteensä 24 lausuntoa eli 12 lautakunnan, 6 johtokunnan ja 6 viraston lausunnot.

Päätöshistoriaan sisällyttämättömät lausunnot ovat esityslistan tämän asian liitteenä 3.

Lausunnoilla olleet työryhmän valmisteleva ehdotus globaalin vastuun strategiaksi on esityslistan tämän asian liitteenä 4 ja taustamuistio liitteenä 5.

Yhteenvedona lausunnoista voidaan todeta, että strategiaehdotusta pidetään pääsääntöisesti toimivana kokonaisuutena ja rajauksia onnistuneina. Lausunnoissa myös pääsääntöisesti todetaan hallintokunnissa jo noudatettavan globaalien vastuun linjauksia. Merkittävin konkreettinen lisäsehdotus on kulttuuri- ja kirjastolautakunnan sekä kaupunginmuseon johtokunnan ehdotus kulttuuristrategian linjausten lisäämisestä taustamuistioon ja lyhyesti itse strategiaan.

Terveyslautakunta pitää merkittävänä, että Helsinki ilmeisesti Suomen ensimmäisenä kuntana on laatimassa oman globaalien eli maailmanlaajuisen vastuun strategian. Terveyslautakunta toteaa, että ehdotus Helsingin kaupungin globaalien vastuun strategiaksi ja sen sisältämä taustamuistio ovat tärkeä kannanotto terveellisen ja turvallisen yhteiskunnan tulevaisuuden suunnitteluun. Terveyslautakunta esittää, että globaalien vastuun strategian osana kaupunki päättää hankinnoissaan välttää yhteistyötä toimittajien kanssa, jotka käyttävät ns. veroparatiiseja verojen kiertämiseen.

Sosiaalilautakunta pitää ehdotuksen rajausta onnistuneena sekä kannattaa ja yhtyy linjauksiin. Sosiaalilautakunta nostaa esille kysymyksen erillisstrategian tarpeellisuudesta.

Henkilöstökeskus kannattaa esitettyjä näkemyksiä.

Nuorisolautakunta pitää esitettyjä tavoitteita kannatettavina, mutta haluaisi laajentaa tarkastelua laajempaan luonnonvarojen kuluttamisen tarkasteluun sekä toteaa, että strategiaa tulisi laajentaa digitaalisen maailman antamiin mahdollisuuksiin.

Kaupunginmuseon johtokunta pitää globaalien vastuun tunnistamista hyvänä, mutta toteaa kulttuurin roolin jääneen vähälle käsittelylle. Johtokunta esittää kulttuuristrategian linjauksien ottamista huomioon sekä mainitsee rakennetun kulttuuriympäristön merkityksen.

Helsingin Satama -liikelaitoksen johtokunta toteaa kaikilta strategian alueilta jo käynnissä olevia toimenpiteitä.

Helsingin Energian johtokunta toteaa myös strategian eri alueilta Energian jo toteuttamia toimenpiteitä. Esimerkiksi polttoainehankinnassaan Helsingin Energia edellyttää myyjältä sitoutumista vähintään YK:n Global Compact -periaatteisiin.

Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen johtokunta kannattaa tehtyjä linjauksia ja painottaa henkilöstön ja esimiesten osaamista ymmärtää ja ottaa huomioon monimuotoisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä.

Asuntotuotantotoimikunta pitää esitettyä strategiaa hyvänä.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitää sisältöalueiden valintoja perusteltuina ja ehdottaa Helsingin kulttuuristrategian 2012-2017 linjausten ottamista huomioon.

Yleisten töiden lautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki on tunnistanut ja määritellyt globaalin vastuun teemat ja kaupungin roolin globaalin vastuun kantamisessa. Strategia on kaupungin sisäisen käytön lisäksi tärkeä julkinen viesti myös asukkaille ja kaupungin sidosryhmille. Lautakunta esittää strategian sisällön esittämismuodon työstämistä ulkoisen viestinnän näkökulmasta. Lautakunta pitää sisältöalueita onnistuneesti jäsenneelyinä ja kannatettavina.

Opetuslautakunta katsoo, että strategian ulottuvuudet ovat perusteltuja, mutta yksiselitteisen globaalin vastuun puuttuessa tulee strategiaa tarpeen mukaan päivittää. Opetuslautakunnalla ei ole huomauttamista strategian toimenpide-ehdotuksista.

Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää hyvänä, että kaupungin globaalin vastuun linjaukset ovat strategiamuodossa. Kaupunkisuunnittelussa ilmastonmuutoksen hillintä on merkittävin globaalin vastuun ulottuvuus. Lautakunta toteaa globaalin vastuuseen liittyvän huomattavia epävarmuuksia, kuten mahdollisen elinolosuhteiden heikentymisen aiheuttama lisääntyvät muutto maapallon pohjoisille alueille. Lautakunta toteaa lisäksi, että globaalin vastuun strategiaan sisältyvät ympäristöpolitiikan linjaukset ovat osin (melu, ilmanlaatu, luonnonsuojelu) ristiriidassa kaupunkirakenteen tiivistämissäpyrkimysten kanssa. Tämä aiheuttaa tarpeen arvioida keskeisimpien ympäristöpoliittisten tavoitteiden sovellukset aina vallitsevan tilanteen ja alueellisten reunaehtojen mukaan. Käytännössä tiukkenevat melu- ja ilmanlaatulinjaukset sekä alueiden varaaminen luonnonsuojeluun vähentävät rakentamis- ja tiivistämismahdollisuuksia olemassa olevassa kaupunkirakenteessa.

Ympäristölautakunta pitää globaalin vastuun strategiaa tärkeänä linjauksena, joka täydentää hyvin kaupungin ympäristöpoliittisia linjauksia. Lautakunta pitää strategian tavoitteita perusteltuina.

Suomenkielisen työväenopiston johtokunta ei esitä muutoksia strategiaan ja kuvailee työväenopiston toimenpiteitä, jotka jo toteuttavat strategian linjauksia.

Taidemuseon johtokunta toteaa vastuualueiden ja toimenpide-ehdotusten olevan hyvin perustellut.

Asuntolautakunnan mukaan ehdotuksessa on otettu huomioon kaupungin ja kaupunkilaisten kannalta keskeiset teemat ja

toimenpiteet. Lisäksi lautakunnan mielestä tulee kiinnittää huomiota kaupungin eri alueiden säilymiseen viihtyisinä ja turvallisina asuinalueina kaikille kaupunkilaisille.

Pelastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki ottaa osaa globaaliin vastuunkantoon. Lautakunta toteaa liittyen vesiensuojeluun ja Itämeren suojeluun, että ehdotuksessa ei oteta kantaa öljyonnettomuuksien ehkäisyyn.

Rakennuslautakunta kuvaa lausunnossaan käynnissä olevia toimenpiteitä mm. energiatehokkuuden, maalämmön, pyöräilyn ja hulevesien osalta.

Kiinteistövirasto tarkastelee kiinteistölautakunnan toimialaan kuuluvina asioina ilmastonmuutoksen torjunnan, asukasrakenteen kehittymisen, henkilöstön ja hankinnan käynnissä olevia toimenpiteitä, jotka toteuttavat globaalin vastuun linjauksia.

Tietokeskus toteaa ehdotuksen olevan selkeä.

Palmia liikelaitos toteaa, että strategiassa on esitetty kattavasti globaaleja teemoja ja pitää reilun kaupan tuotteiden käytön edistämistä kannatettavana.

Taloushallintopalvelu -liikelaitos kertoo toimenpiteistään, joilla se on hankintojen, ympäristön, taloudenhoidon vastuullisuuden ja harmaan talouden torjunnan sekä henkilöstön ja monimuotoisuuden alalla jo pyrkinyt edistämään globaalin vastuun strategiassa painotettuja asioita.

Korkeasaaren eläintarhalla ei ole lausuttavaa.

Lausuntokierroksen jälkeen strategiaan ja taustamuistioon tehdyt muutokset

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunnon mukaisesti on lisätty globaalin vastuun strategian sivulle viisi, jossa todetaan, että ”Yhteinen helsinkiläisyys kunnioittaa eri väestöryhmiin kuuluvien oman kielen ja kulttuurin säilyttämistä”, maininta ”ja kaikkien asukkaiden kulttuurisia oikeuksia”.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan sekä kaupunginmuseon johtokunnan lausuntojen mukaisesti taustamuistioon on lisätty kulttuuristrategiaa 2012-2017 koskeva osuus.

Nuorisolautakunnan lausunnon mukaisesti taustamuistioon on lisätty osuus kaupungin ekotukihenkilötoiminnasta.

Globaalin vastuun strategiaan ei sisälly työryhmän ehdotuksessa ollutta ehdotusta kaupungin omasta luottamushenkilöiden ja työntekijöiden lentomatkojen hiilidioksidipäästöjen kompensointijärjestelmästä. Vain

21.05.2012

Kj/1

ympäristölautakunta piti ehdotusta tarpeellisena. Asiasta on ympäristölautakunnan mainitsema ehdotus vuodelta 2009. Uuden kaupungin sisäistä hallintoa vaativan toiminnon perustamista ei nykyisessä taloudellisessa tilanteessa voi pitää perusteltuna.

Eräitä lautakuntakuntien yksityiskohtaisempia lisäsehdotuksia, joista esimerkkeinä ovat kaupunginmuseon johtokunnan esitys rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja nuorisolautakunnan esitys kasvisruokailun lisäämisestä ei ole lisätty globaalin vastuun strategiaan, koska strategian perusajatus on toimia koko kaupunkikonsernin yleisluontoisena periaateasiakirjana. Pelastuslautakunnan esitys öljyonnettomuuksien ehkäisystä on globaalin vastuun strategiassa mainittuun Itämeren suojeluun liittyvä yksi toimenpide, mutta strategiassa ei ole toistettu kaikkia toimenpiteitä. Terveyslautakunnan esityksen yhteistyön välttämisestä hankinnoissa niiden toimittajien kanssa, jotka käyttävät ns. veroparatiiseja verojen kiertämiseen, voidaan tulkita sisältyvän valtion linjausten mahdollistamissa puitteissa globaalin vastuun strategian hankintojen, taloudenhoidon vastuullisuuden ja harmaan talouden linjauksiin. Strategiaan on hankintojen kohtaan lisätty ”Kaupunki tekee elinkeinoelämän kanssa yhteistyötä yhteiskuntavastuun edistämiseksi”.

Seuranta ja yhteistyö

Kaupungin tavoitteiden seurannassa ja toiminnan ohjauksessa hyödynnetään sosiaalisen, ekologisen ja taloudellisen kestävyuden seurantamittaristoja kuten ympäristöraporttia, tutkimus- ja tilastotietoa kaupungin sosiaalisesta kehityksestä kaupunginvaltuustolle ja harmaan talouden raporteja.

Helsingin kaupunki tulee jatkossa olemaan aktiivinen globaalin vastuun strategiaan liittyvässä kaupunkien välisessä yhteistyössä.

Täytäntöönpano

Kaupunginvaltuuston hyväksyessä globaalin vastuun strategian on kaupunginhallituksen tarkoituksena kehottaa kaikkia lauta- ja johtokuntia sekä virastoja ja liikelaitoksia noudattamaan globaalin vastuun strategian linjauksia talousarvion ja taloussuunnitelman puitteissa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

21.05.2012

Kj/1

Liitteet

- 1 Globaalin vastuun strategia 160512.pdf
- 2 Globaalin vastuun strategia taustamuistio 090512.pdf
- 3 Päätöshistoriaan sisällymättömät lausunnot.pdf
- 4 Globaalin vastuun strategia ehdotus.pdf
- 5 Globaalin vastuun strategia taustamuistio ehdotus.pdf

Päätöshistoria

Terveyslautakunta 08.05.2012 § 112

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa Globaalin vastuun strategiaehdotuksesta ja sen taustamuistiosta seuraavan lausunnon:

"Terveyslautakunta pitää merkittävänä, että Helsinki ilmeisesti Suomen ensimmäisenä kuntana on laatimassa oman globaalin eli maailmanlaajuisen vastuun strategian. Työryhmän kokoama taustamuistio on monipuolinen kuvaus siitä, miten useilla eri tavoilla maailmanlaajuinen vastuu pyritään valtion ja kaupungin eri linjauksissa ja toiminnoissa ottamaan huomioon. Valtion ja kunnan roolien tarkentamiseen on tarvetta varmasti jatkossakin.

Terveyslautakunta toteaa, että ehdotus Helsingin kaupungin globaalin vastuun strategiaksi ja sen sisältämä taustamuistio ovat tärkeä kannanotto terveellisen ja turvallisen yhteiskunnan tulevaisuuden suunnitteluun. Hallintokuntarajat ylittävä yhteinen strategia voi toteutuessaan parantaa ihmisten ja elinympäristön tilaa monilla eri tavoilla. On tarkoituksenmukaista, että kaikkiin tarkasteltaviin alueisiin liittyvät ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden kunnioittaminen.

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ympäristönsuojelun edistämiseen liittyen terveyslautakunta toteaa antaneensa 17.2.2010 lausunnon Pääkaupunkiseudun ilmastonmuutokseen sopeutumisen strategian luonnoksesta sekä 1.11.2010 lausunnon Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan luonnoksesta. Terveyslautakunta pitää globaalin vastuun strategiassa mainittuja ilmastomuutoksen ja ympäristönsuojelun tavoitteita kannatettavina ja esittää, että toimenpide-ehdotusten toteuttamismahdollisuuksia selvitettäisiin.

Hankintoihin liittyen terveyslautakunta toteaa, että kaupungin hankintakeskus toimii kaupungin yhteishankintayksikkönä, joka kilpailuttaa ensisijaisesti yhteishankittavat tuotteet ja palvelut ja vastaa

21.05.2012

Kj/1

niiden osalta globaalin vastuun periaatteiden toteutumisesta. Terveyskeskus pyrkii huomioimaan globaalin vastuun periaatteet omissa kilpailutuksissaan siinä määrin kuin se on mahdollista. Hankintalain mukaan tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten ja kriteerien, kuten esimerkiksi ympäristökriteerien, tulee liittyä hankinnan kohteeseen. Suuri osa terveyskeskuksen kilpailuttamista palveluhankinnoista koskee lääkäri- ja hoitajapalveluita, joiden tarjouspyynnöissä asetettaviin vaatimuksiin ympäristökriteerien liittäminen on hyvin vaikeaa. Terveyslautakunta esittää, että globaalin vastuun strategian osana kaupunki päättää hankinnoissaan välttää yhteistyötä toimittajien kanssa, jotka käyttävät ns. veroparatiiseja verojen kiertämiseen

Terveyslautakunta kannattaa maahanmuuttoon ja monimuotoisuuteen liittyviä linjauksia todeten, että niissä korostuvat hyvä ihmisarvoinen elämä turvallisessa ympäristössä sekä kielen oppiminen, työllistyminen ja vaikutusmahdollisuudet. Nämä kaikki ovat ihmisen terveyden ja toimintakyvyn kannalta keskeisiä edellytyksiä.

Henkilöstöön liittyviä linjauksia terveyslautakunta kannattaa todeten, että ne ovat keskeisiä myös terveyskeskuksen toiminnan kannalta ja niiden mukaisesti toimitaan jo.

Vielä terveyslautakunta toteaa, että taloudenhoidon osalta terveyskeskus noudattaa kaupungin ohjeita ja näin pyrkii edistämään esitettyjä tavoitteita. Osin nämä tavoitteet liittyvät myös kansainväliseen yhteistyöhön.

Terveysvaikutusten arviointi

Kaupungin globaalin eli maailmanlaajuisen vastuun strategian tarkoituksena on edistää osaltaan ihmisten ja ympäristön hyvinvointia kaikkialla maailmassa. Strategian linjausten toteutumisella voi olla merkittäviä ja erittäin laajoja myönteisiä terveysvaikutuksia."

Käsittely

08.05.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Edellä oleva päätös lausunnoksi syntyi äänestyksen jälkeen puheenjohtaja Malisen ehdotettua jäsen Leppäsen kannattamana, että lausunnon neljännen kappaleen loppuun lisätään seuraava esitys: "Terveyslautakunta esittää, että globaalin vastuun strategian osana kaupunki päättää hankinnoissaan välttää yhteistyötä toimittajien kanssa, jotka käyttävät ns. veroparatiiseja verojen kiertämiseen."

21.05.2012

Kj/1

Äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja puheenjohtaja Malisen vastaehdotuksen välillä todettiin lautakunnan äänin 6 (Tuuli Kousa, Eeva Kuuskoski, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Karita Toijonen, Hannu Tuominen) - 3 (Sami Heistaro, Laila Inborr, Riitta Snäll) kannattavan puheenjohtaja Malisen vastaehdotusta.

17.04.2012 Pöydälle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 02.05.2012 § 141

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle globaalin vastuun strategiasta ja sen taustamuistiosta seuraavan lausunnon.

Sosiaalilautakunta pitää merkittävänä, että Helsinki on tarttunut globaalin vastuun teemaan ja lähtenyt määrittelemään, millaisen strategian avulla sitä voitaisiin toteuttaa. Työryhmän mukaan haasteena on ollut strategian sisältöalueiden määrittely suomalaisen kuntaorganisaation ja lisääntyvien globaalien vuorovaikutussuhteiden kentässä. Valmistelussa on keskitytty globaalin vastuun keskeisten teemojen tunnistamiseen, jotta voitaisiin käydä keskustelua kunnan roolista globaalin vastuun kantamisessa ennen toimenpiteiden määrittelyä.

Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan työryhmä on onnistunut hyvin rajaamaan kunnan globaalin vastuun piiriin kuuluvat teemat, joita ovat ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, hankinnat, maahanmuutto ja monimuotoisuus, kansainvälinen yhteistyö, taloudenhoidon vastuullisuus ja harmaan talouden torjunta sekä henkilöstöön liittyvät kysymykset. Lisäksi on määritelty ne globaalin vastuun ulottuvuudet, jotka kuuluvat valtion toimivaltaan.

Työryhmän kokoama taustamuistio on monipuolinen kuvaus siitä, miten globaali vastuu otetaan huomioon valtion ja kaupungin eri linjauksissa ja toiminnoissa. Valtion ja kunnan välinen työnjako ja strateginen kumppanuus ovat tärkeitä myös jatkossa, esimerkiksi pakolaisten vastaanottamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Sosiaalilautakunta pitää oikeansuuntaisena työryhmän ajatusta siitä, että ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden kunnioittaminen liittyvät kaikkiin globaalin vastuun tarkasteltaviin alueisiin.

Sosiaalilautakunta pitää globaalin vastuun strategiassa mainittuja ilmastomuutoksen ja ympäristösuojelun tavoitteita kannatettavina. Esitetyt linjaukset ovat yhdenmukaiset valmisteilla olevan Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan kanssa. Kaupungin luottamushenkilöiden ja työntekijöiden lentomatkojen aiheuttamien hiilidioksidipäästöjen kompensointijärjestelmän käyttöönotto on kannatettava ehdotus ja osoitus kaupungin ilmastovastuusta.

Sosiaalilautakunta pitää hyvänä, että ruokapalvelun ja helsinkiläisten ruokaketjun ekologisen jalanjäljen pienentäminen on nostettu esiin. Vuonna 2010 hyväksytyn Ruokakulttuurin kehittämisvalinnat toimenpideohjelman mukaisesti lasten päivähoidossa on käynnistetty lastenruokailun luomuohjelman edellyttämät toimenpiteet yhteistyössä Palmian ja hankintakeskuksen kanssa. Tavoitteena on luomuruoan osuuden kasvattamisen päiväkotiruokailussa 50 %:iin vuoteen 2015 mennessä sekä muutoksen kytkemisen päiväkotien pedagogisiin sisältöihin.

Varhaiskasvatusta kaupunkitasolla ohjaaviin asiakirjoihin on lisätty ruokaan ja ruokakulttuuriin liittyviä pedagogisia sisältöjä ja päiväkotien toiminnassa ruokailutilanteilla, erilaisilla tutustumiskäynneillä ja tapahtumilla sekä muilla ruokaan liittyvillä sisällöillä tulee jatkossa olemaan entistä suurempi merkitys. Palmian kanssa yhteistyössä toteutetaan erilaisia teemaviikkoja ja –päiviä, joista esimerkkinä kevään 2012 lähiruokaviikko ja syksyn 2012 sadonkorjuuviikko. Pedagogisten sisältöjen ytimenä on lapsen kokonaisvaltaisen ruokakokemuksen nostaminen keskiöön vuorovaikutteisessa prosessissa kasvattajien, vanhempien ja lasten kanssa.

Sosiaalilautakunta yhtyy taustamuistiossa esitettyyn käsitykseen, jonka mukaan Helsingin kaupungilla merkittävänä julkisten hankintojen tekijänä on mahdollisuus vaikuttaa kestäväen kehityksen periaatteiden edistämiseen. Sosiaaliviraston tavoitteena on huomioida globaalin vastuun periaatteet omissa hankinnoissaan ja kilpailutuksissaan siinä määrin kuin se on mahdollista. Kaupungin hankintakeskus toimii kaupungin yhteishankintayksikkönä, joka kilpailuttaa ensisijaisesti yhteishankittavat tuotteet ja palvelut ja vastaa niiden osalta globaalin vastuun periaatteiden toteutumisesta.

Sosiaalilautakunta pitää myönteisenä sitä, että strategiassa mainitaan erikseen maahanmuutto ja monimuotoisuus ja että maahanmuutto ilmiönä otetaan huomioon kaupungin kehittämisessä tavoitteena

kaupunkilaisten hyvinvointi. Myös oman kielen ja kulttuurin tukeminen on kannatettavaa, samoin kuin se, että muunkielisten tarpeet ymmärretään ja palveluihin luodaan yhdenvertainen pääsy.

Sosiaalilautakunta pitää tärkeänä muunkielisen henkilöstön määrän lisäämistä siten, että se vastaa muunkielisten osuutta kaupungin väestöstä. Sosiaaliviraston muunkielisen henkilöstön osuus on kasvanut tasaisesti viime vuosina. Vuoden 2011 lopussa muun kuin suomen- tai ruotsinkielisen henkilöstön osuus sosiaaliviraston henkilöstöstä oli 6.53 %. Muunkielisen henkilöstön osuus oli suurin vanhusten palveluissa, jossa muunkielistä henkilöstöä oli 15.74 %.

Muunkielisen henkilöstön osuuden kasvattaminen sekä monimuotoisuuden kehittäminen liitetään sosiaalitoimen vuoden 2013 henkilöstötavoitteisiin. Henkilöstöraportointia kehitetään siten, että muunkielisen henkilöstön määrän kehittyminen raportoidaan vuoden 2012 henkilöstöraportoinnin yhteydessä.

Oppisopimuskoulutus on muunkielisille jatkossakin tärkeä väylä työllistyä sosiaalitoimen tehtäviin. Sosiaalivirastossa käynnistetään vuosittain yksi muunkielisille tarkoitettu oppisopimusryhmä lähihoitajan tutkinnon suorittamista varten, muunkielisiä on myös muissa oppisopimusryhmissä.

Monimuotoisuutta kehitetään esimiesten ja työyhteisöjen monimuotoisuusvalmennuksilla. Muunkielisille turvataan mahdollisuus osallistua suomen kielen opetukseen. Sosiaalivirastossa on hyviä kokemuksia muunkielisille työntekijöille, heidän esimiehilleen sekä muunkielisille opiskelijoilleen järjestetyistä verkostotilaisuuksista. Virastossa on otettu käyttöön myös erityisesti muunkielisille tarkoitettuja perehdytyskäytäntöjä. Jatkossa on tarvetta panostaa lisäksi muun muassa muunkielisten opiskelijoiden harjoittelujaksojen kehittämiseen.

Sosiaalilautakunta haluaa lopuksi nostaa esille kysymyksen erillisstrategian tarpeellisuudesta. Parhailaan on käynnistymässä vuosien 2013- 2016 strategiaohjelman sisältöjen ja rakenteen hahmottelu. Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan globaalin vastuun strategiset linjaukset ja toimenpiteet olisi mahdollista sisällyttää uuteen strategiaohjelmaan, jolloin erillistä strategiaa ei tarvittaisi. Hallintokunnat voisivat laatia omat linjauksensa ja talousarviotavoitteensa strategiaohjelman pohjalta.

Terveysvaikutusten arviointi

Kaupungin globaalin strategian tarkoituksena on edistää sosiaalisesti kestävästä kehitystä Helsingissä sekä lisätä tietoisuutta kaupungin toimenpiteiden vaikutuksista muualla maailmassa. Näin linjausten ja

21.05.2012

Kj/1

toimenpiteiden toteutumisella voi olla merkittäviä ja myönteisiä terveysvaikutuksia.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Tuula Vesanen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 43377
tuula.vesanen(a)hel.fi

Henkilöstökeskus 30.4.2012

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Henkilöstökeskus kannattaa esitettyjä näkemyksiä ja toimenpiteitä. Henkilöstökeskus varautuu omalta osaltaan toteuttamaan sovittavat toimenpiteet.

Lisätiedot

Marju Pohjaniemi, osastopäällikkö, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 26.04.2012 § 39

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Nuorisolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisesti voi sanoa, että Helsingissä kynnys saattaa kansainväliseen tietoisuuteen omaa osaamistaan on kovin korkea. Kansainvälisesti tunnetuksi tullaan vasta kun on olemassa valmis tuote tai todistetusti kreditoitu palvelu (kuten koulutusjärjestelmän PISA –arvio). Kansainvälistä mediaa ja yhteistyökumppaneita tulisi lähestyä jo kun on riittävän hyvä idea, konsepti tai suunnitelma. Kaupungille ominainen kansainvälinen ujous näkyy myös siinä, että lähdetään globaaleille kentille vain suurien hankkeiden ja 'highlight'ien kautta – kuitenkin kaupungin peruspalvelutuotanto on täynnä innovaatioita ja hyviä käytäntöjä, jotka ovat täysin 'vientikelpoisia'.

Strategiassa on huomioitu riittämättömästi kansainvälisiin verkostoihin, tietoverkkoihin ja Internetiin liittyvät linjaukset ja tavoitteet. Globaalin vastuun strategiaa tulisi laajentaa digitaalisen maailman antamiin mahdollisuuksiin, kuten tiedottamiseen, verkostoitumiseen, liikkumiseen ja saavutettavuuteen liittyviin asioihin.

Kansainväliset, merkittävästi tietoverkoissa toimivat, verkostot tulevat yhä tärkeämmiksi osaamisen jakamisen ja kehittämisen välineiksi. Helsinki voisi hyötyä aktiivisesta kansainvälisestä verkottumisesta toisaalta omaa osaamistaan tehokkaammin vieden sekä toisaalta sitä yhteistyössä rakentamalla. Nuorisoasiainkeskuksen kohdalla tällaista yhteistyötä rakennetaan verkkonorisotyössä, digitaalisten pelien pelaamisessa, nuorten vaikuttamistoiminnassa ja monikulttuurisessa nuorisotyössä. Verkostoutumista rahoitetaan kansainvälisten tuki- ja rahoitusohjelmien kautta.

Tietoverkot ylittävät myös maanosien ja niiden perinteisten hallinnollisten alueiden rajat. Globaalin vastuun tarkastelu antaa tässäkin suhteessa mahdollisuuden arvioida eurosentrismiä: Pääkaupunkiseutu ja Helsinki ovat jo nyt tunnettuja kansainvälisistä yrityksistään, maailmanluokan urheilu- ja kulttuuritapahtumista, WDC:stä, Guggenheimista jne. – Mitä olisivat kaupungin muun toiminnan globaalit mahdollisuudet?

Mainittakoon, että nuorisoasiainkeskus on omassa kansainvälisyysohjelmassaan vuosille 2011-2013 määritelty ”globaalin kansalaisuuden” kasvatustehtäväkseen. Nuorille luodaan mahdollisuuksia kokea kansainvälisyyttä sekä kotikaupungissaan Helsingissä että muualla maailmassa niin reaali- kuin verkkomaailmassa. Nuorten matkaryhmät suunnittelevat, valmistelevat ja toteuttavat nuorisovaihtoja. Nuorten vapaaehtoisvaihtoja toteutetaan toimimalla vastaanottavana tahona sekä lähettävänä tahona. Molemmat kuuluvat EU:n nuoriso-ohjelman tukemiin toimintoihin. Helsingiläiset nuorisojärjestöt toteuttavat monikulttuurista toimintaa sekä kotikaupungissaan että osallistuvat itse maailmanlaajuisten järjestöjen ja tapahtumien ketjuihin.

Globaalin vastuun strategia on moniaineksinen ja konkreettinen kiteytys Helsingin kaupungin keskeisistä mahdollisuuksista osallistua maailmanlaajuisten kysymysten ratkaisemiseen. Taustamuistio syventää varsin informatiivisesti strategiaan tiivistettyjä esityksiä. Nuorisoasiainkeskus pitää esitettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä kannatettavina, mutta haluaa esittää niihin seuraavia näkökohtia.

On tärkeää, että globaalia vastuuta erityisesti ilmastonmuutosta käsitellään kaupungin strategiatasolla, koska vastuun kantaminen ulottuu lopulta kaikkiin kaupunkilaisiin ja koko kaupungin hallintoon. Tästä näkökulmasta katsottuna on huolehdittava siitä, että strategiassa esitetyt toimenpiteet ovat riittävän vaikuttavia ja laaja-alaisia ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Suomen, pääkaupunkiseudun ja Helsingin erityisenä haasteena on, että kuulumme siihen pieneen joukkoon maapallon ihmisistä, jotka kuluttavat suurimman osan käytettävissä olevista luonnonvaroista. Meillä on vain yksi maapallo,

mutta me suomalaiset elämme, kuin niitä olisi useampia. Tarvittaisiin noin kolme ja puoli maapalloa, jos kaikkien ekologinen jalanjälki olisi samansuuruinen kuin suomalaisten. (Ecological Footprint Atlas 2010).

Ilmastonmuutosta pidetään tällä hetkellä kaikkein pahimpana ympäristöuhkana. On kuitenkin muistettava, ettei omasta toiminnasta syntyneiden päästöjen leikkaaminen pelkästään riitä, vaan on vaikutettava myös elämäntavastamme johtuvan kulutuksen ilmastovaikutuksiin. Aina ottaessamme luonnonvaroja käyttöömme esimerkiksi uusien laitteiden muodossa, aiheutamme hiilidioksidipäästöjä jossain päin maailmaa. Globaalin vastuun kantaminen edellyttäisi siis kaupungin osalta laajempaa luonnonvarojen kuluttamisen tarkastelua. Hankintojen ekologisuus ja eettisyys ovat tärkeitä asioita, mutta vielä tärkeämpää olisi pohtia sitä voidaanko hankinta joskus jättää tekemättä. Voidaanko ostaa palvelua tuotteen sijaan? Mitä voisimme lainata, kierrättää tai yhteiskäyttää? Strategiassa voisi painottaa enemmän sitä, miten kaupunkina voisimme tuottaa samat palvelut kuntalaisille ekotehokkaammin vähemmillä luonnonvaroilla. Maailmanlaajuiset vaikutuksemme ovat jääneet meiltä ohuesti ymmärretyiksi, jos esimerkiksi ilmastonmuutoksen hidastamiseksi keskitymme vain oman kaupunkimme hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen.

Kulutuksestamme syntyy paljon jätettä sekä tuotteiden valmistusmaissa että täällä Helsingissä. Sähköisten laitteiden lisääntyminen toiminnassamme ja niiden nopea uusimistahti tuottaa paljon sähkö- ja elektroniikkaromua. Globaalia vastuuta kantavana Helsingin kaupungilla tulisi olla järjestelmä, joka takaa sen, ettei serromua kulkeudu kehitysmaihin alkeellisiin oloihin purettavaksi. Greenpeacen arvion mukaan EU:n alueella kerätystä SER:stä vain 25 % käsitellään asianmukaisesti – loput katoavat jäljettömiin (Honkonen, J., Tuurala, A. 2009. Vihreä IT; elektroniikan elämäankaari. Tietokone 5/2009).

Ruokanäkökulmaa käsitellään muistiossa paljon ja onkin tärkeää, että ruokaa Suomessa tuotetaan ympäristöystävällisesti ja suositaan lähiruokaa sekä luomua. Kaupunki voisi kuitenkin toimia äänekkäämmin kasvispainotteisen ruokavalion puolesta, koska lihan syönnin vähentäminen on merkittävin globaali ruokaan liittyvä ympäristöteko. Kasvisruoan määrää tulisikin huomattavasti lisätä Palmian tarjonnassa ja sen laatuun ja ravitsevuuteen tulisi kiinnittää huomiota. Reilun kaupan järjestelmä on sinänsä hyvä ja kannatettava, mutta kaupungin isona toimijana on syytä selvittää myös muiden eettiseen kuluttamiseen liittyvien sertifiikaattien käyttökelpoisuus, esimerkiksi kelpuutetaanko UTZ – merkitty kahvi Reilun kaupan kaupungin käyttöön. Myös banaaneilla on Reilun kaupan merkille

21.05.2012

Kj/1

kilpaileva järjestelmä. Kaupunkiviljely tulee jatkossa varmaan lisäämään tervettä suhtautumista ruoka-asioihin.

Lopuksi nuorisoasiainkeskus toivoo, että Globaalin vastuun strategiaan tai muistioon lisättäisiin kappale kaupungin ekotukihenkilöistä, joita toimii jo miltei kaikissa kaupungin virastoissa ja laitoksissa. Tämä on merkittävä kaupungin globaalin vastuun resurssi, jotka tarvitsisivat tuekseen hyvin toimivan ympäristöjohtamisen ja kaikkien esimiestensä tuen. Hyvin toimiessaan ekotukijärjestelmä voisi viedä ymmärrystä globaalista vastuusta ruohonjuuritasolle kaikkiin virastoihin ja laitoksiin.

Käsittely

26.04.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti esitystään siten, että

kohdassa 4 korvataan "Strategiassa voisi painottaa.." alkavassa virkkeessä sana "hyvät" sanalla "amat" ja kohdasta 6 poistetaan virke " Miksei työpaikkaruokaloissakin voisi olla koulujen tapaan yksi kasvisruokapäivä viikossa ja sen lisäksi kaikkina muina päivinä kasvisvaihtoehto?"

Vastaehdotus:

Tuomas Tiihonen: Lautakunta päättää antaa esityksen mukaisen lausunnon muokattuna siten, että

lausunto järjestetään uudelleen siten, että kohdat 2-6 siirretään kohdan 11 jälkeen ja kohtien 7 ja 8 järjestys vaihdetaan.

Kannattajat: Malina Valtonen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lautakunta päättää antaa esityksen mukaisen lausunnon muokattuna siten, että lausunto järjestetään lausunnon uudelleen siten, että kohdat 2-6 siirretään kohdan 11 jälkeen ja kohtien 7 ja 8 järjestys vaihdetaan.

Jaa-äännet: 4

Riku Ahola, Verna Castren, Erkki Perälä, Johanna Sandberg

Ei-äännet: 5

Anita Kuitunen, Tuomas Tiihonen, Petra Toivonen, Tuomo Valokainen, Malina Valtonen

Tyhjä: 0

21.05.2012

Kj/1

Poissa: 0

Esittelijä

nuorisotoimenjohtaja
Lauri Siurala

Lisätiedot

Lauri Siurala, nuorisotoimenjohtaja, puhelin: 310 89045
lasse.siurala(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 24.04.2012 § 46

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginmuseon johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle globaalin vastuun strategiasta ja sen taustamuistiosta seuraavan lausunnon:

Kaupunginmuseon johtokunta pitää hyvänä, että Helsingin kaupunki on tunnistanut kaupungin roolin globaalin vastuun kantamisessa ja kirjannut siihen kuuluvat teemat ja linjaukset strategiamuotoon hyödyntäen jo olemassa olevia tai valmisteilla olevia aiheeseen liittyviä kaupungin ohjelmia ja linjauksia. Poimintoja on tehty kaupungin strategiaohjelmasta, hankintastrategiasta, elinkeinopolitiikasta, tapahtumajärjestämisen linjauksista, ruokakulttuuristrategiasta ja harmaan talouden torjunnan toimintaohjeista. Itse globaalin vastuun strategiaan on sisällytetty vain uudet toimenpide-ehdotukset

Työryhmän ehdotuksen sisältämät globaalin vastuun sisältöalueet (ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, hankinnat, maahanmuutto ja monimuotoisuus, kansainvälinen yhteistyö, taloudenhoidon vastuullisuus ja harmaan talouden torjunta, henkilöstö) liittyvät vähintäänkin välillisesti kaikkien virastojen toimintaan.

Taustamuistiossa onkin ansiokkaasti pohdittu globaalin vastuun määrittelyn haasteita palvelujen tuottamisen ja hankintojen ympäristö- ja ilmastovaikutuksista aina ihmisoikeuksien kunnioittamiseen.

Yhdellä alueella strategia jää osin ohueksi: kulttuurin rooli ja merkitys globaalin vastuun näkökulmasta on jäänyt vähäiselle käsittelylle. Johtokunta pitää tärkeänä, että muistiossa huomioitaisiin myös valtuuston 2011 hyväksymän Helsingin kulttuuristrategian 2012-2017 linjauksia. Globaalin vastuun kannalta siihen sisältyy joitakin olennaisia periaatteita. Kulttuuri on osa kansalaisyhteiskuntaa, se on kestävää kehitystä ja se vahvistaa yhteisöllisyyttä ja edistää terveyttä. Näillä kaikilla on yhtymäkohtansa globaalin vastuun strategiaan, mm. siihen jo sisältyvään maahanmuuttoon ja monimuotoisuuteen liittyviin

21.05.2012

Kj/1

kysymyksiin. Kestävän kansalaisyhteiskunnan lähtökohtia ovat kulttuurienvälisyys, vuoropuhelu ja eri kulttuurien rinnakkaiselo. Kulttuurilla on roolinsa ja mahdollisuutensa eriarvoistumisen hillinnässä ja yhteisöllisyyden lisäämisessä. Kulttuurin trendit ja muutokset ovat globaaleja.

Johtokunta esittää, että myös kulttuuristrategiaa hyödynnettäisiin globaalin vastuun strategiassa muiden linjausten ohessa. Strategiaan olisi hyvä lisätä kulttuuristen oikeuksien kunnioittaminen ja kulttuurin saavutettavuuden periaatteet, joihin liittyy mm. oikeus kulttuuriperintöön ja sen suojeluun.

Johtokunta pitää tärkeänä, että myös rakennettu kulttuuriympäristö ja sen vaaliminen näkyisi kaupungin globaalin vastuun strategiassa. Kulttuuriympäristön vaaliminen on kestävää kehitystä. Siihen nivoutuvat myös energiansäästön haasteet vanhassa rakennusperinnössä sen ominaislaatua kadottamatta ja korjausrakentaminen ylikorjaamista tai turhaa uusimista välttämällä, perinteisiä ja ekologisia menetelmiä sekä materiaaleja suosien.

Kulttuuriympäristöä ja -perintöä ei voi unohtaa globaalin vastuun strategiasta myöskään siksi, että Suomi on sitoutunut noudattamaan lukuisia kansainvälisiä sopimuksia ja suosituksia, joista voi mainita esim. Unescon maailmanperintösopimuksen. Sen sisältämistä maailmanperintökohteista yksi, Suomenlinna, sijaitsee Helsingissä. Toinen maininnan arvoinen sopimus on Haagin yleissopimus, jonka tavoitteena on kulttuuriomaisuuden suojelu aseellisen selkkauksen sattuessa. Muita tärkeitä kansainvälisiä sitoumuksia ovat esimerkiksi maisemaa koskeva eurooppalainen yleissopimus, jonka lähtökohtia ovat kestävä kehityksen tavoitteet sekä maiseman merkitykset kulttuurin, ekologian, ympäristön, talouden ja yhteiskunnan kannalta. Erityisenä näkökulmana on maiseman merkitys eurooppalaisen identiteetin, paikallisen kulttuurin ja yksilön elämänlaadun turvaamisessa.

Esittelijä

museonjohtaja
Tiina Merisalo

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi

Helsingin Satama -liikelaitoksen jk 24.04.2012 § 37

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Johtokunta päätti antaa seuraavansisältöisen lausunnon globaalin vastuun strategiasta ja sen taustamuistiosta:

"Työryhmä on strategiassaan määritellyt globaalin vastuun ja esittänyt eräitä toimenpide-ehdotuksia. Globaalin vastuun strategian taustamuistiosta on monipuolisesti käsitelty asiaa. Helsingin Satama ja satamatoiminnot ovat osa kansainvälistä kuljetusketjua, joten globaalit asiat ovat olennaisia sen toiminnassa.

Helsingin Satamalla on jo perustehtävänsä perusteella merkittävä rooli Helsingin liike-elämän ja elinkeinopolitiikan sekä kansainvälisen toiminnan tukemisessa. Helsingin Sataman toiminta-ajatus on määritelty seuraavasti:

Helsingin satama on Suomen ulkomaankaupan sekä matkustajaliikenteen pääsatama edistään monipuolisesti Helsingin seudun elinkeinoelämää ja hyvinvointia. Liiketoiminnan aktiivisena kehittäjänä Helsingin Satama luo puitteet ja koordinoi toimintoja satamassa.

Ilmastonmuutos ja ympäristönsuojelu

Yksi keskeinen asia globaalissa vastuussa on ilmastonmuutos ja sen hillintä. Kaupunki on asettanut konkreettisia tavoitteita kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi. Kaupunki vähentää kasvihuonepäästöjä vähintään 20% vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Satamatoiminnassa laivaliikenteen päästöt riippuvat olennaisesti kansainvälisen lainsäädännön ja määräysten kehittymisestä. Niihin ei Helsingin Satama suoraan voi kovinkaan paljon vaikuttaa.

Eräs keino ilmastonmuutoksen hillintään on oman toiminnan energiatehokkuuden lisääminen. Helsingin Satama on asettanut tavoitteekseen oman energiankulutuksen vähentämisen 2% vuosittain kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Tavoite onkin saavutettu vuosina 2009 -2011.

Laivaliikenteen päästöjen vähentämiseksi on Katajanokalla rakenteilla maasähköllyntämahdollisuus Tukholmaan liikennöiville aluksille. Helsingin Satama on mukana Itämeriohjelman hankkeissa, joissa tutkitaan laivaliikenteen päästöjen vähentämismahdollisuuksia ja myös mahdollisuuksia ottaa satamamaksuissa huomioon laivojen ympäristövaikutukset.

Itämeren suojelu on Helsingin Satamalle tärkeä asia. Helsingin Satama on ollut eturivin toimija mm. laivajätevesien vastaanotossa. Se on investoinut jo 1990- luvun puolivälistä lähtien laivajätevesien vastaanottojärjestelmiin. Helsingin Satama toimii yhteistyössä

21.05.2012

Kj/1

varustamoiden ja Itämeren satamien kanssa tavoitteenaan kehittää järjestelmien toimivuutta.

Hankinnat

Helsingin Sataman tavara- ja materiaaliostot tehdään pääsääntöisesti kaupungin yhteishankintaelinten kilpailuttamilta tavarantoimittajilta. Kilpailutuksissa ja hankinnoissa on syytä huomioida kestävän kehityksen periaatteet. Hankinnoissa tavoitellaan energia- ja materiaalitehokkaita ratkaisuja ja ympäristökriteerit ovat tärkeä hankintojen valintakriteeri. Hankinnoissa pyritään suosimaan eettisyyttä ja toteuttamaan yhteiskunnallista vastuuta. Kilpailutuksen vertailu- ja valintaperusteiden käytöstä tarvitaan lisää ohjeistusta ja osaamisen varmistamista esimerkiksi koulutuksen avulla.

Harmaa talous

Helsingin Satama noudattaa tilaajavastuulakia ja kaupungin omaa harmaan talouden torjuntaohjetta. Ohjeeseen perustuen hankinnoissa käytettävien toimittajien pitää rekisteröityä yritys- ja yhteisötietolain mukaisesti ja huolehtia verojen, sosiaaliturva- ja muiden lakisääteisten maksujen maksamisesta. Päätöksenteko on mahdollisimman avointa ja julkista. Näillä toimenpiteillä ehkäistään väärinkäytöksiä kaikissa muodoissaan.

Kansainvälinen yhteistyö

Satamatoiminta on osa kansainvälistä kuljetusketjua ja erityisesti yhteistyö Itämeren alueella on tärkeää Helsingin Satamalle. Yhteydenpito merkittävimpiin vastasatamiin on keskeisessä asemassa. Helsingin Satama osallistuu aktiivisesti alan eri kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja edistää siten yhteisiä tavoitteita.

Henkilöstö

Helsingin Satama noudattaa kaupungin henkilöstöstrategiaa ja eettisiä periaatteita, jotka on tiedotettu henkilökunnalle. Henkilökunnalle taataan turvallinen, terveellinen ja tasa-arvoinen työympäristö. Henkilöstöä koulutetaan ympäristövastuullisuuteen.

Työmatkapyöräilyä edistetään. Helsingin Satama on työsuuhdepolkupyöräilyn pilotti Helsingin kaupungilla ja yli 10 %:lla henkilöstöstä on työsuuhdepolkupyörä.

Rekrytoinnissa edistetään muunkielisten työntekijöiden sijoittumista työpaikkoihin."

Esittelijä

talousjohtaja
Tauno Sieranoja

Lisätiedot

Tauno Sieranoja, talousjohtaja, puhelin: 310 33560
tauno.sieranoja(a)hel.fi

21.05.2012

Kj/1

Helsingin Energian johtokunta 24.04.2012 § 27

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Johtokunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle ehdotuksen mukaisen lausunnon:

Strategialuonnoksessa globaalin vastuun sisältöalueiksi on määritelty ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, hankinnat, maahanmuutto ja monimuotoisuus, kansainvälinen yhteistyö, taloudenhoidon vastuullisuus ja harmaan talouden torjunta sekä henkilöstö.

Ilmastonmuutos

Strategiaehdotuksessa todetaan ilmastonmuutoksen osalta, että kaupunki vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 20 % vuoden 1990 tasosta vuoden 2020 mennessä ja että uusiutuvien energianlähteiden osuus energiantuotannossa nostetaan 20 %:iin vuoteen 2020 mennessä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Helsingin Energian kehitysohjelman kohti hiilineutraalia tulevaisuutta, jossa esitetään konkreettinen toimenpideohjelma näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Helsingin Energian osalta. Kaupunginvaltuusto vahvisti päivitetyn kehitysohjelman kokouksessaan 18.1.2012.

Globaalin vastuun strategian taustamuistiossa kuvataan Helsingin kaupungin strategiaohjelman linjauksia: Helsinki toimii aktiivisesti ilmastonmuutoksen torjuntatyössä, edistää päästöjen vähentämistä synnyttäviä energian tuotantoon ja kulutukseen liittyviä innovaatioita sekä profiloituu ilmastoystävälliseksi kaupungiksi ja energiatehokkuuden (energian tuotannon, siirron ja käytön tehokkuuden) edelläkävijäksi. Helsingin Energian visiona on olla edelläkävijä energiatehokkuudessa. Helsingin Energia on mukana Elinkeinoelämän Keskusliiton ja työ- ja elinkeinoministeriön välisessä energiatehokkuussopimuksessa ja on sopimuksen myötä sitoutunut tehostamaan energiankäyttöään 9 % vuosina 2008–2016 vuoteen 2005 verrattuna.

Ympäristönsuojelu

Strategiaehdotuksessa korostetaan Itämeren suojelua tavoitteena vaikuttaa vesien tilaan paikallisesti ja koko Itämeren alueella. Helsingin Energia tukee omalla toiminnallaan tätä tavoitetta mm. Helsingin yliopiston yhteyteen perustetun Helsingin Energian 100-vuotisrahaston kautta. Rahaston tarkoituksena on erityisesti Suomenlahtea koskevan Itämeri-tutkimuksen edistäminen.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

21.05.2012

Kj/1

Hankinnat, harmaan talouden torjunta

Helsingin Energia noudattaa tilaajavastuulakia ja kaupungin ohjetta harmaan talouden torjumiseksi.

Kansainvälisessä kaupassa globaali vastuu kansainvälisessä kaupassa edellyttää yritysmäisempää sitoutumista (Corporate Social Responsibility). Polttoainehankinnassaan Helsingin Energia edellyttää myyjältä sitoutumista vastuullisen liiketoiminnan käytäntöihin, käytännössä sitoutumista vähintään YK:n Global Compact –periaatteisiin, joihin työryhmän taustamuistiossakin viitataan yritysmaailman käytäntönä. Lisäksi Helsingin Energia edellyttää toimittajilta myös selvitystä toimintapolitiikoista, joilla he täyttävät em. periaatteet sekä kansallisen lainsäädännön vaatimukset. Sopimukseen sisällytetään myös oikeus auditoida näiden periaatteiden toteuttamista.

Maahanmuutto ja monimuotoisuus sekä henkilöstö

Helsingin Energian omissa kaupungin eettisiä periaatteita täydentävissä periaatteissa todetaan mm. ” kohtelemme toisiamme, liikekumppaneita ja muita sidosryhmiä oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti riippumatta heidän kansallisuudestaan, etnisestä alkuperästään, sukupuolestaan, iästään, poliittisesta kannastaan tai uskonnollisesta vakaumuksestaan”. Henkilöstö palkataan pysyvään työsuhteeseen aina kun mahdollista ja monimuotoisuutta tuetaan kokonaisvaltaisesti johtamiskäytännöissä huomioiden erityisesti toimialan haasteet, jolloin energia-alan osaaminen korostuu rekrytoinneissa ja osaamisen johtamisessa. Asiakaspalvelua tarjotaan kotimaisten kielten lisäksi myös englanniksi.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälisen yhteistyön osalta strategiaehdotuksessa todetaan, että globaalisti Helsinki edistää ilmastopoliittisia tavoitteita kohti hiilineutraalia tulevaisuutta ja vie maailmalle yksittäishankkeissa opittua osaamista, esim. energia- ja vesiasioihin liittyvissä kysymyksissä. Helsingin Energia on esitellyt mm. yhteistuotantoa, kaukojäähdytystä ja konesalien hukkalämmön hyödyntämistä lukuisissa kansainvälisissä yhteyksissä niin Suomessa kuin ulkomaillakin.

Taustamuistiossa on globaalin strategian sateenvarjon alle sisällytetty myös kaupungin elinkeinopolitiikka. Helsingin Energia vahvistaa toiminnallaan koko kaupungin liiketoiminnan ja asumisen edellytyksiä synnyttämällä kaupunkilaisten käyttöön toimivan energiamarkkinan, joka takaa energian kilpailukykyisen hinnan ja saatavuuden. Toimintavarma energiahuolto ja luotettavat energiapalvelut ovat keskeinen osa toimivaa infrastruktuuria, joka on Helsingille merkittävä kilpailutekijä.

21.05.2012

Kj/1

Käsittely

24.04.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Seppo Ruuhonen: Poistetaan kappale numero 5.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Seppo Ruuhonen

Lisätiedot

Kauno Kaija, Johtaja, puhelin: +358 9 617 2100
kauno.kaija(a)helen.fi

Henkilöstön kehittämisspalvelut-liikelaitoksen jk 19.04.2012 § 10

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämisspalvelut - liikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon:

Oiva Akatemian johtokunta toteaa, että globaalin vastuun linjaukset Helsingin kaupungin toiminnassa ovat tärkeä osa koko Helsingin kaupungin strategisia linjauksia ja ne tulee sisällyttää kaikille toimialoille.

Oiva Akatemian johtokunta kannattaa tehtyjä linjauksia ja painottaa henkilöstön ja esimiesten osaamista ymmärtää ja ottaa huomioon monimuotoisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä. Muistiossa olevat toimenpiteet voidaan liittää osaksi Helsingin kaupungin omia henkilöstön kehittämistoimenpiteitä sekä johtamis- ja esimiesvalmennuksia. Oiva Akatemia edistää kehittämis-, koulutus- ja valmennustoimenpiteillään edelleen Monikulttuurinen johtaminen -hankkeen (2008-2012) tulosten käytäntöön viemistä ja hyvien käytäntöjen levittämistä.

Johtokunta painottaa myös, että kestävä kehitys tulee ottaa huomioon järjestelmällisesti kaupungin hankinnoissa. Kestävän kehityksen vertailu- ja valintaperusteiden käyttöä kilpailutuksessa voidaan tukea koulutuksellisilla toimenpiteillä.

Työryhmän ehdotuksesta ei ole muuta lausuttavaa.

21.05.2012

Kj/1

Esittelijä

toimitusjohtaja
Mirja Heiskari

Asuntotuotantotoimikunta 18.04.2012 § 58

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunto

Yleistä

Asuntotuotantotoimikunta pitää hyvänä nyt esitettyä globaalin vastuun strategiaa. Se kokoaa kaupungin toimintaa koskevat yhteiskuntavastuulliset päämäärät selkeäksi ja napakaksi kokonaisuudeksi ja toimii kaupungin tahdonilmauksena.

Asuntotuotantotoimikunnan toimialaan liittyy keskeisimmin esitetyistä teemoista ilmastonmuutoksen torjuminen, ympäristönsuojelu sekä hankinnat ja henkilöstö. Hankinnoissa korostuvat ympäristöasiat sekä harmaan talouden torjuntatoimet.

Keskeinen merkitys asuntotuotantotoimiston toiminnassa on siinä, miten rakennuttamisen hankinnat toteutetaan ja minkälaisin ehdoin ne tehdään. Yhteiskuntavastuullinen toiminta edellyttää eri hallintokuntien tavoitteiden yhteensovittamista ja yhteistyön tavoitteiden, toimintatapojen ja vastuiden kehittämistä.

Ilmastonmuutos ja ympäristöasiat rakennuttamisessa

Asuntotuotantotoimikunta on sitoutunut edistämään toiminnassaan kaupungin päästötavoitteiden saavuttamista. Toimikunnan ohjauksessa toimiva asuntotuotantotoimisto (ATT) panostaa rakentamisessaan eri tavoin kestäväen kehityksen vaatimusten huomioon ottamiseen.

Kaupunkirakenteen eheyttämiseksi ATT selvitti kaupungin kiinteistöyhtiöiden kanssa yhteistyössä kiinteistöyhtiöiden tonteilla sijaitsevat mahdolliset täydennysrakennuskohteet. Vuosina 2010 ja 2011 valmistuivat myös ATT:n ensimmäiset lisäkerroskohteet Laajasaloon, joita voidaan myös pitää tärkeinä avauksina kaupunkirakenteen eheyttämiseksi ja tiivistämiseksi. Täydennysrakentamiskohteiden toteuttaminen on kuitenkin hidasta ja erityisesti autopaikkojen toteuttaminen jo olemassa olevaan ympäristöön on vaikeaa. Täydennysrakentamiskohteiden käynnistymistä hidastavat mm. kaavamuutosten vaatima aika ja täydennysrakennustonteilta siirrettäviä toimintoja korvaavien tilojen puute. Kaupungin eri hallintokuntien välinen yhteistyö onkin avainasemassa täydennysrakentamisen edistämässä. Talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolle vuonna 2011 perustettuun täydennysrakentamisprojektiin kohdistuukin suuria toiveita toiminnan koordinoimisen osalta.

Matalaenergiarakentamista kehitettiin keväällä 2011 valmistuneessa kehityshankkeessa Viikinmäessä Pihlajiston Kiinteistöt Oy Hernepellontie 26:ssa, jossa rakennusten lämmitysjärjestelmien valinnassa otettiin käyttöön ympäristövaikutukset huomioiva primäärienergiälaskenta. Kehityshankkeen myötä otettiin ATT:n koko uudistuotannon energiatehokkuustavoitteeksi A-energiatehokkuusluokka jo ennen kuin se tuli continvarauksen edellytyksenä pakolliseksi. Myös peruskorjausten toteutuksessa pyritään tavoitteellisesti parantamaan korjattavat rakennukset energiatehokkuusluokkaan C silloin, kun korjaustoimenpiteet kohdistuvat energiatehokkuuden kannalta olennaisiin rakennusosiin ja kun se muuten on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. Kestävän kehityksen mukaista on myös asuntotuotantotoimiston jo pitkään edellyttämät rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja (YSE 98) pidemmät takuuajat, jotka ovat esimerkki ympäristöasioiden huomioimisesta hankinta-asiakirjoissa.

Teknistyvien rakennusten suunnittelussa yhä tärkeämmäksi muodostuu toteutettujen ratkaisujen helppokäyttöisyys niin huoltotoimien kuin asumisenkin osalta. Vasta tilojen oikealla käytöllä ja ammattitaitoisella ylläpidolla varmistetaan energiatehokas ja ympäristöä mahdollisimman vähän rasittava lopputulos.

Harmaan talouden torjuminen

Asuntotuotantotoimisto on ollut aloitteellinen edelläkävijä rakennusalan harmaan talouden kitkemisessä. Toimisto otti käyttöön uusia keinoja mm. sanktioimalla urakoiden ketjuttamiskiellon vuonna 2010. Urakoiden ketjuttamisen rajoittamisessa ATT on ollut edelläkävijänä koko rakennusalalla. Asuntotuotantotoimiston esityksestä toimiston luomat käytännöt ovat levinneet yleisiksi suosituksiksi Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry:n kautta ja osaksi myös kaupungin omia ohjeita. Asuntotuotantotoimisto noudattaa Helsingin kaupungin ohjetta harmaan talouden toimimiseksi. Asuntopolitiikka

Toimisto noudattaa MA-ohjelman linjauksia tuotannon laadullisessa suunnittelussa ja kohderyhmien huomioon ottamisessa. Muunkielisen väestön sijoittuminen tutkimusten mukaan erityisesti kaupungin omaan vuokra-asuntokantaan otetaan huomioon myös asuntotarjonnan monipuolisuudella. Yhtä lailla asuntotarjonnan monipuolisuuden kehittäminen tarjoaa yksilöllistävälle kantaväestölle heidän tarpeitaan vastaavia kiinnostavia asumismahdollisuuksia.

Elinkeinopolitiikka

Sekoittunut kaupunkirakenne edellyttää toiminnoiltaan monipuolisia asuinrakennusratkaisuja. Tämä näkyy esimerkiksi lisääntyneinä liiketiloina asuinkiinteistöissä. Liiketilojen omistajiksi ja käyttäjien hankkimiseksi tarvitaan hallintokuntarajat ylittävää yhteistyötä ja toimivia ennalta sovittuja toimintatapoja. Elinkeinotoiminnan ja kiinteistötoimen yhteistyön tiivistäminen on tältä osin tarpeen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Ifa Kytösaho, kehittämisspällikkö, puhelin: 310 32293
ifa.kytosaho(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 17.04.2012 § 66

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kaupunginvaltuuston 29.4.2009 hyväksymään strategiaohjelmaan 2009–2012 sisältyy globaalin vastuun strategian valmistelu. Kaupunginjohtaja asetti 22.9.2010 johtajistokäsittelyssä työryhmän

valmistelemaan ehdotuksen globaalin vastuun strategiaksi. Strategiaehdotus ja sen taustamuistio valmistuivat 2.3.2012.

Globaalin vastuun strategian taustamuistiossa esitellään globaalin vastuun määritelmä kunnan toiminnassa, globaalin vastuun määrittelyn taustaa ja siihen liittyviä haasteita sekä tuodaan esiin globaalin vastuun strategian malleja. Helsingin globaalin vastuun strategian sisältöalueiksi määritellään ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, hankinnat, maahanmuutto ja monimuotoisuus, kansainvälinen yhteistyö, taloudenhoidon vastuullisuus ja harmaan talouden torjunta sekä henkilöstö. Ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden kunnioittaminen liittyvät kaikkiin tarkasteltaviin alueisiin.

Muistioon on koottu olemassa olevia tai valmisteilla olevia globaalin vastuuseen liittyviä kaupungin linjauksia ja toimenpide-ehdotuksia. Poimintoja on tehty kaupungin strategiaohjelmasta, hankintastrategiasta, elinkeinopolitiikan kehittämisvalinnoista, tapahtumajärjestämisen toimintalinjoista, ruokakulttuurin kehittämisvalinnoista ja harmaan talouden torjuntaa hankintojen yhteydessä koskevasta toimintaohjeesta. Itse strategiaan on sisällytetty vain ne yllä mainittuihin sisältöalueisiin liittyvät toimenpide-ehdotukset, joita ei ole muualla esitetty.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitää strategian sisältöalueiden valintoja perusteltuina. Samalla se ehdottaa, että muistiossa huomioitaisiin myös Helsingin kulttuuristrategian 2012 –2017 linjaukset. Globaalin vastuun strategian kannalta olennaisia ovat ainakin seuraavat kulttuuristrategiaan kirjatut Helsingin kulttuuripoliittiset periaatteet:

- kulttuuri on osa kansalaisyhteiskuntaa,
- kulttuuri on kestävä kehitys ja
- kulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä ja edistää terveyttä.

Näillä kaikilla on yhtymäkohtia globaalin vastuun strategiaan, erityisesti maahanmuuttoon ja monimuotoisuuteen liittyviin kysymyksiin. Kansalaisyhteiskunnan lähtökohtia ovat vuoropuhelu, eri kulttuurien yhteiselo ja kulttuurienvälisyys. Kestävä kehitys ja ekologinen ajattelu uudistavat toiminta- ja ajattelutapoja. Yhteisöllisyyteen liittyvät kulttuuriin saavutettavuus sekä (moni)kulttuuristen projektien mahdollisuus hillitä eriarvoistumiskehitystä.

Kulttuuristrategia jakaantuu neljään kokonaisuuteen, joista erityisesti kaksi, monien kulttuurien Helsinki sekä ympäristö ja kaupunkirakenne, ovat olennaisia globaalin vastuun strategian kannalta. Monien kulttuurien Helsinki -teeman keskeisiin toimenpide-ehdotuksiin kuuluu, että vahvistetaan kulttuuristen vähemmistöjen mahdollisuuksia

harjoittaa omaa kulttuuriaan. Ympäristö ja kaupunkirakenne -teeman alla tarkastellaan mm. vanhojen tilojen kulttuurikäyttöä ja rakennusperinnön vaalimista sekä tuodaan esiin ympäristötaide osana kaupunkikuvan elävöittämistä. Ympäristötaide herättelee usein myös katsomaan elinympäristön ja luonnon tilaa.

Edelliseen liittyen kulttuuri- ja kirjastolautakunta toivoo, että globaalin vastuun strategiaan kirjattaisiin kulttuuristen oikeuksien kunnioittaminen. Strategian sivulla viisi todetaan, että ”Yhteinen helsinkiläisyys kunnioittaa eri väestöryhmiin kuuluvien oman kielen ja kulttuurin säilyttämistä”, johon voisi lisätä ”ja kaikkien asukkaiden kulttuurisia oikeuksia”. Kulttuuriin oikeuksiin voidaan katsoa kuuluvaksi ihmis-, perus- ja kansalaisoikeuksien lisäksi:

- oikeus osallistua kulttuurielämään
- oikeus kulttuurien kehittämiseen ja suojeluun
- oikeus kulttuuriperintöön
- oikeus kulttuurien kehittämiseen ja suojeluun
- oikeus valita oma kulttuurinsa
- kunnioitus kulttuuria ja sen itsemääräämisoikeutta kohtaan
- yhtäläinen kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus
- oikeus osallistua kulttuuripolitiikan suunnitteluun ja toteuttamiseen
- oikeus suojella kulttuurisia tuotteita, ilmauksia, kulttuuriperintöä, tuottajia ja kulttuurista identiteettiä sekä
- osallisuus kulttuuriseen merkityksenantoon.

Kulttuuriperintöön kuuluvan rakennusperinnön vaaliminen olisi myös syytä erikseen lisätä globaalin vastuun strategiaan, mahdollisesti ympäristönsuojelu-otsakkeen alle.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Satu Silvanto, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 32988
satu.silvanto(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 17.04.2012 § 196

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin kaupunki on tunnistanut ja määritellyt globaalin vastuun teemat ja kaupungin roolin globaalin vastuun kantamisessa. Työryhmän ehdotuksessa on koottu selkeästi kaupungin toimintaan liittyvät globaalin vastuun sisältöalueet ja linjaukset hyödyntäen jo olemassa olevia ja valmisteilla olevia aiheeseen liittyviä kaupungin eri ohjelmia ja linjauksia.

Globaalin vastuun strategian tulee sisältää myös globaalin vastuun varsinainen määritelmä vaikka määrittely onkin haasteellista. Strategiaan kirjattu selkeä määritelmä edistäisi sitä, että globaalin vastuun käsite ja kaupungin rooli siinä ymmärretään samalla tavalla. Globaalin vastuun taustalla olevan arvopohjan avaaminen edistäisi myös asiaan sitoutumista. Yhteiskuntavastuu sisältää myös globaalin vastuun. Globaalin vastuun kantamisessa on kyse mm. halusta tavoitella maailmanlaajuisesti oikeudenmukaisuutta, edistää demokratiaa ja rauhanpyrkimyksiä, lisätä suvaitsevaisuutta ja vähemmistöjen oikeuksia, poistaa köyhyyttä sekä suojella luontoa ja ympäristöä.

Globaalin vastuun strategia on kaupungin organisaation sisäisen käytön ja ohjauksen lisäksi tärkeä julkinen viesti myös asukkaille ja kaupungin sidosryhmille. Jos kohderyhmänä ovat myös asukkaat ja sidosryhmät, strategian sisällön esittämismuotoa on tarpeen työstää ulkoisen viestinnän näkökulmasta. Asukasnäkökulmaa on syytä korostaa muutoinkin globaalin vastuun strategian eri osa-alueilla.

Työryhmän ehdotuksen sisältämät globaalin vastuun sisältöalueet (ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, hankinnat, maahanmuutto ja monimuotoisuus, kansainvälinen yhteistyö, taloudenhoidon vastuullisuus ja harmaan talouden torjunta, henkilöstö) ovat onnistuneesti jäsenneily ja kannatettavia. Ilmastonmuutoksen hillinnässä on kaupungin energiatehokkuuteen ja energiansäästöön tähtäävä työ merkittävässä roolissa kasvihuonepäästöjen vähentämisen lisäksi. Ympäristönsuojelun teemaan liittyvät myös ympäristökatastrofit, kuten öljyonnettomuudet, joilla voi olla laaja-alaisia vaikutuksia mutta vaativat paikallisia toimenpiteitä kaupungin toimesta.

Globaalin vastuun kantaminen liittyy kaikkien hallintokuntien toimintaan. Rakennusviraston toimintaan eniten liittyviä globaalin vastuun sisältöalueita ovat ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, hankinnat ja harmaan talouden torjunta. Globaalin vastuun strategian linjaukset ovat yhdenmukaiset valmisteilla olevan Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan sekä kaupunginhallituksen hyväksymän hankintastrategian ja harmaan talouden torjuntaohjeen kanssa. Globaalin vastuun strategian sisältöä tulee tarvittaessa päivittää ympäristöpolitiikkaan liittyvien osa-alueiden osalta sen jälkeen, kun kaupunginhallitus on hyväksynyt kaupungin ympäristöpolitiikan.

21.05.2012

Kj/1

Rakennusvirasto edistää omalta osaltaan globaalin vastuun strategian toteuttamista. Rakennusvirasto on sitoutunut noudattamaan hankintastrategiaa ja harmaan talouden torjuntaohjetta sekä edistämään ympäristöpolitiikan tavoitteita määrärahojen puitteissa.

Käsittely

17.04.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijän muutos: Merkittiin, että esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen neljä loppuun seuraavan virkkeen: "Asukasnäkökulmaa on syytä korostaa muutoinkin globaalin vastuun strategian eri osa-alueilla."

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Silja Hyvärinen, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 38619
silja.hyvarinen(a)hel.fi

Opetuslautakunta 17.04.2012 § 54

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Opetuslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin globaalin vastuun strategiasta sen taustamuistiosta seuraavan lausunnon:

Globaalin vastuun strategian taustamuistiossa on käsitelty globaalin vastuun määritelmää ja kaupungin strategioissa ja toimintaohjelmissa olevia globaaliin vastuuseen liittyviä, olemassa olevia tai valmisteilla olevia linjauksia. Tällaisina linjauksina muistiossa on esitetty Helsingin kaupungin strategiaohjelma, ilmastopoliittiset linjaukset, ympäristöpolitiikka, hankinnat ja hankintastrategia, maahanmuuttoon, maahanmuuttajiin ja etniseen monimuotoisuuteen liittyvät strategiaohjelman linjaukset, elinkeinopolitiikan kehittämisvalinnat, tapahtumajärjestämisen toimintalinjat, Helsingin kaupungin ruokakulttuuriin kehittämisvalinnat, Helsingin kansainvälinen toiminta, taloushallinto ja harmaan talouden torjunta sekä henkilöstöä koskevat linjaukset.

Ehdotukseen globaalin vastuun strategiaksi on tiivistetty taustamuistioon kootut linjaukset eikä näihin linjauksiin sisältyviä yksityiskohtaisia toimenpiteitä ole tuotu strategiaan. Työryhmän ehdotuksessa globaalin vastuun strategiaksi on keskitytty globaalin vastuun määritelmään ja ehdotus sisältää eräitä toimenpide-

ehdotuksia. Työryhmän strategiaehdotuksessa todetaan, että globaalin vastuun strategiaan on sisällytetty vain uudet ehdotukset.

Globaalin vastuun strategian taustamuistiossa todetaan, että globaalin vastuun sisällölle ei ole kunnan toiminnassa löydettävissä yksiselitteistä luokittelua. Tästä syystä opetuslautakunnan näkemyksen mukaan strategiaehdotuksessa oikeana lähtökohtana voidaan pitää sitä, että työryhmä on pyrkinyt määrittelemään ne teemat, joita kunnan toiminnassa pidetään globaalin vastuun piiriin kuuluvina alueina sekä toisaalta ne globaalin vastuun ulottuvuudet, jotka kuuluvat valtion toimivaltaan.

Strategiaehdotus muotoutuu työryhmän kunnan vastuulle määrittelemille teemoille seuraavasti: ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, hankinnat ympäristön ja sosiaalisen ulottuvuuden näkökulmasta, maahanmuutto ja monimuotoisuus, kansainvälinen yhteistyö, taloudellinen vastuullisuus ja harmaan talouden torjunta sekä henkilöstö. Opetuslautakunta katsoo, että nämä ulottuvuudet ovat perusteltuja mutta että koska globaalin vastuun määrittelyssä ei ole yksiselitteistä linjausta, tulee strategiaa tarpeen mukaan päivittää vastaamaan mm. yhteiskunnallista näkemystä globaalista vastuusta. Opetuslautakunta pitää oikeansuuntaisena työryhmän ajatusta siitä, että ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden kunnioittaminen liittyvät kaikkiin globaalin vastuun tarkasteltaviin alueisiin.

Opetuslautakunnalla ei ole lähtökohtaisesti huomauttamista työryhmän esittämistä globaalin vastuun strategian toimenpide-ehdotuksista ottaen huomioon, että strategia pohjautuu Helsingin kaupungin olemassa oleviin tai valmisteilla oleviin strategioihin, toimenpideohjelmiin ja linjauksiin. Opetuslautakunta pitää erityisen myönteisenä sitä, että strategiassa mainitaan erikseen maahanmuutto ja monimuotoisuus ja että maahanmuutto ilmiönä otetaan huomioon kaupungin kehittämisessä tavoitteena kaupunkilaisten hyvinvointi. Myös oman kielen ja kulttuurin tukeminen on kannatettavaa, samoin kuin se, että muunkielisten tarpeet ymmärretään ja palveluihin luodaan yhdenvertainen pääsy.

Opetuslautakunta kiinnittää huomiota myös siihen, että suomen ja ruotsin kielen koulutustarjonta on ensiarvoisen tärkeää maahanmuuttajien kotoutumisen kannalta kuten myös maahanmuuttajien pääsy työharjoittelu- ja oppisopimuspaikkoihin. Helsingin kaupungin tulee kyetä laajaan ja tehokkaaseen yhteistyöhön muun muassa hallinnon sisällä kielikoulutuksen ja muiden toimenpiteiden järjestämiseksi maahanmuuttoa ja monimuotoisuutta koskevan globaalin vastuun toteuttamiseksi.

21.05.2012

Kj/1

Lopuksi opetuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että jo olemassa olevien ja tulevien globaalia vastuuta koskevien linjausten toteuttaminen Helsingin kaupungissa varmistetaan.

Terveysvaikutusten arviointi

Globaalin vastuun strategiaesitykseen sekä sen taustamuistioon sisältyy useita toimenpiteitä, joilla edistetään kaupungin asukkaiden ja kaupungin henkilökunnan terveyttä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Käsittely

17.04.2012 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Susanna Sarvanto, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
susanna.sarvanto(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.04.2012 § 150

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää hyvänä, että kaupungin globaaliin vastuuseen liittyvät linjaukset on koottu strategiamuotoon. Kaupungit ja metropolit toimivat entistä vahvempina toimijoina globalisoituvassa toimintakentässä, jolloin kaupunkien rooli myös globaalien kriisien ratkaisemisessa korostuu.

Globaalin vastuun näkökulmasta kaupunkisuunnittelun merkitys näyttäytyy selvimmin ilmastonmuutoksen hillintään liittyvissä toimissa, yleisesti ympäristönsuojelussa sekä kansainvälisessä yhteistyössä. Tässä lausunnossa keskitytään näihin globaalin vastuun teemoihin, muiden hallintokuntien ollessa toimialansa puolesta sopivampia lausumaan muista teemoista.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on tunnistanut tarpeen ilmastonmuutoksen hillintään toiminnassaan. Strategian taustamuistiossa esitetyt

toimenpiteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi ovat pitkälti yhteneväiset kaupunkisuunnittelun tavoitteiden kanssa.

Kaupunkisuunnittelun keinot ilmastonmuutoksen hillinnässä voidaan jakaa suoraan ja välillisesti vaikuttaviin keinoihin. Suorimpana ja todennäköisesti merkittävimpänä keinona voidaan pitää yhdyskuntarakenteen tiivistämistä, jolla on suora vaikutus liikkumistarpeeseen ja sen kautta yhdyskunnan aiheuttamiin liikenteen kasvihuonekaasupäästöihin.

Välillisesti kaavoitus vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillintätoimiin mahdollistavasti. Kaavoituksen kautta voidaan vaikuttaa alueellisen energiatehokkuuden ja ilmastovaikutusten määräytymiseen. Kaavoitus joko mahdollistaa, vaikeuttaa tai estää tiettyjen ilmastonmuutoksen hillintätoimien toteuttamisen. Mahdollistavat ratkaisut liittyvät esimerkiksi energiahuoltojärjestelmän muutokseen vähähiilisemmäksi (tuulivoima ym.) ja vanhan rakennuskannan energiasaneeraukseen (riittävän väljät suojelumääräykset ym.).

Helsingissä on viime vuosina kehitetty ilmastotietoista kaavoituskäytäntöä. Asemakaavatasoista energiakaavoitusta on tehty mm. Honkasuon alueella ja laajemmalla strategisella tasolla kaupunkirakenteen ekotehokkuuden arviointi- ja seurantatyökalujen kehittämisessä (HEKO ja KARVI). Vuoden 2012 alussa alkaneessa yleiskaavatyössä ilmastotavoitteet ovat läsnä.

Globaaliin vastuuseen liittyy edelleen huomattavia epävarmuuksia sen suhteen, miten vastuullinen toiminta globaalissa mittakaavassa tulevina vuosikymmeninä ilmenee. Yhtenä mahdollisena skenaariona on esitetty maahanmuuton huomattavaa lisääntymistä maapallon pohjoisille alueille, esimerkiksi Etelä-Euroopan elinolosuhteiden radikaalin heikentymisen myötä. Kaupunkisuunnittelussa on syytä varautua muuttopaineen kasvuun tulevaisuudessa.

Globaalin vastuun työryhmän muistiossa on viitattu Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikkaan. Tämä sisältää hyviä tavoitteita, mutta ne ovat osin (melu, ilmanlaatu, luonnonsuojelu) ristiriidassa kaupunkirakenteen tiivistämispyrkimysten kanssa. Tämä aiheuttaa tarpeen arvioida keskeisimpien ympäristöpoliittisten tavoitteiden sovellukset aina vallitsevan tilanteen ja alueellisten reunaehtojen mukaan.

Kansainvälinen yhteistyö on jo pitkään kuulunut kaupunkisuunnittelun käytäntöihin. Yleiskaavassa teemaan keskitytään tarkemmin ja tullaan selvittämään, mitä kansainvälisen näkökulman laaja-alainen huomiointi tarkoittaa yleiskaavatasoisen maankäytön suunnittelun kannalta.

21.05.2012

Kj/1

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Alpo Tani, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37316
alpo.tani(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 17.04.2012 § 135

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Ympäristölautakunta pitää globaalin vastuun strategiaa tärkeänä linjauksena, joka täydentää hyvin kaupungin ympäristöpoliittisia linjauksia, jotka sisältyvät kaupungin strategiaohjelmaan.

Helsinki oli ensimmäinen eurooppalainen pääkaupunki, joka laati kattavan kestävä kehityksen toimintaohjelman. Ohjelma valmistui kaupunkilaisten ja muiden sidosryhmien laajamittaisen osallistamisen ja lausuntokierrosten jälkeen, kun kaupunginvaltuusto hyväksyi sen vuonna 2002. Kestävä kehityksen ohjelmassa linjattiin laajasti ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden asioita kaupunkiorganisaatiossa, mutta sen ohjelmakausi loppui vuoteen 2010.

Ekologisesti kestävä kehityksen linjauksia on sen jälkeen valmisteltu osana kaupungin ympäristöpolitiikan päivittämistä. Lisäksi ekologisen kestävyuden saralla on valmisteltu viime vuosina useita ympäristönsuojelun ns. osa-alueiden ohjelmia, kuten energiapoliittiset linjaukset, tulvastrategia, luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ohjelma jne. Nämä ekologisesti kestävä kehityksen linjaukset kattavat usein myös globaalin vastuun näkökulman.

Sen sijaan sosiaalisesti kestävä kehityksen osalla vastaava ohjelmatyö ei ole jatkunut globaaliin vastuuseen liittyvissä kysymyksissä kestävä kehityksen ohjelman päätyttyä. Tästä syystä ympäristölautakunta pitää globaalin vastuun strategiaa tervetulleena ja myös sen painotuksia sosiaalisen vastuun kysymyksiin oikeansuuntaisina.

Luonnos globaalin vastuun strategiaksi listaa ekologisen vastuun keskeisiä lähinnä ilmastoasioihin, hankintojen ympäristöasioihin sekä Itämeren suojeluun liittyviä kaupungin aiempia tavoitteita, joilla on globaali ulottuvuus. Tämä onkin järkevää, jotta vältetään tekemästä sisällöllisesti keskenään päällekkäisiä linjauksia suhteessa kaupungin

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

21.05.2012

Kj/1

muihin ohjelmiin ja strategioihin.

Ympäristöasioihin liittyvä uusi ehdotus luonnoksessa on kaupungin luottamushenkilöiden ja työntekijöiden lentomatkojen aiheuttamien hiilidioksidipäästöjen kompensointijärjestelmän käyttöönotto. Ympäristölautakunta pitää ehdotusta konkreettisena ja tarpeellisena keinona osoittaa kaupungin ilmastovastuuta. Ympäristölautakunta ehdottikin jo 24.11.2009 kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin maksamille lentomatoille päästömaksua.

Ympäristölautakunta pitää globaalivastuustrategian tavoitteita perusteltuina ja myös taustamuistiota hyvin laadittuna.

Esittelijä

ympäristötutkimuspäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Markus Lukin, johtava ympäristösuunnittelija, puhelin: +358 9 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi

Suomenkielisen työväenopiston jk 17.04.2012 § 35

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupungin globaalin vastuun strategia liittyy kaupungin strategiaohjelmaan 2009-2012. Työryhmä pohtii tehtävän haasteellisuutta kunnan paikallisten tehtävien ja koko ajan lisääntyvien globaalien vuorovaikutussuhteiden moninaisessa kentässä. Työryhmä keskittyi tunnistamaan globaalin vastuun keskeisiä teemoja, jotta niiden kautta voidaan puolestaan keskustella kunnan roolista globaalin vastuun kantamisessa.

Työväenopiston perustehtävänä on tarjota kuntalaisille yleissivistävää vapaan sivistystyön opetusta. Yli 30 000 aikuista opiskelee työväenopiston kursseilla ja lisäksi tuhannet osallistuvat yksittäisiin tapahtumiin opistossa. Opiston kurssit tarjoavat tietoa ja taitoa elämän eri aloilta, joista käytännössä jokaisessa on myös globaali näkökulma mukana. Esimerkiksi suurin opetusalue, kielet, on suoraan avain globaaliin tietoon ja osaamiseen. Kieli kantaa aina mukanaan myös kulttuuria ja yhteiskuntatietoa. Käden taidot ja muu itsetekeminen ovat myös kestäväen kehityksen tietouden herättäjiä, koska itsetekeminen luo tuotteeseen toisenlaisen suhteen kuin valmiina hankittuun tuotteeseen.

Työväenopiston toiminnalle on luonteenomaista strategian mukaisen kunnan globaalin vastuun piiriin kuuluvien asioiden toteuttaminen: Työväenopisto pyrkii ja pystyy toiminnallaan strategian mukaisesti lisäämään kuntalaisten ympäristötietoutta, globalisaatiotietoutta, osallistumista ja yhdenvertaisuutta sekä maahanmuuttajien kouluttautumis- ja osallistumismahdollisuuksia. Työväenopisto on aktiivinen alueellinen toimija, jonka toimipisteet sijaitsevat asukkaita lähellä jalan tai julkisilla liikennevälineillä helposti saavutettavissa, ja sillä on hyvät edellytykset lisätä eri asuinalueiden asukkaiden aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä esimerkiksi tarjoamalla yhteisiä tiloja ja välineitä toimintaan.

Työväenopiston perustehtävän, opetuksen, tuote on oppiminen. Elinikäinen oppiminen on globaalin vastuun näkökulmasta tärkeää, koska moniin asioihin on luotava uudenlainen suhde; on opittava jostakin omasta aiemmasta käsityksestään pois ja opittava uutta näkemystä tilalle.

Työväenopiston toimintasuunnitelma tukee kaupungin strategian hyvinvointi ja palvelut –tavoitetta, erityisesti tasa-arvoisten oppimismahdollisuuksien järjestämisestä.

Ilmastonmuutoksen ehkäisyä tukee opiston palvelujen tarjonta mahdollisimman lähellä kuntalaisia eri puolilla kaupunkia hyvien liikenneyhteyksien varrella. Pienenä esimerkkinä on myös opiston henkilöstön osallistuminen kilometrikisaan vuonna 2011 ja tavoitteena on osallistua myös vuonna 2012 tähän polkupyöräilyn markkinointiin henkilökunnalle.

Opiston uusittu ympäristöohjelma hyväksyttiin vuonna 2011. Opiston eri toimipisteissä on koulutetut ekotukihenkilöt. Lisäksi opiston talousarviovalmistelussa otetaan huomioon kaupungin energiansäästötavoitteet. Opetusohjelmassaan työväenopisto lisää jatkossakin ympäristötietoutta järjestäen kurssuja ja ilmaisia yleisluentoja ympäristön tilasta ja ekologisen jalanjäljen hillitsemisestä.

Kulutuksen ja ennen kaikkea kertakäyttökulutuksen hillintä on näkökulma, johon globaalin vastuun strategia ei ota selvästi kantaa. Vähemmän energiaa ja luonnonvaroja vaativien palveluiden kuluttamiseen kannustaminen sopisi yhteen strategian kanssa.

Opiston hankintastrategia on käyty läpi hankintakeskuksen kanssa alkuvuonna 2012 ja hankinnat tehdään kaupungin ohjeiden mukaisesti. Lisäksi opisto haluaa tuoda esille, että reilun kaupan järjestelmä on saanut osakseen kritiikkiä muun muassa sellaisen tutkimustiedon puutteesta, joka osoittaisi järjestelmän tehokkuuden köyhyyden vähentäjänä. Mikäli tutkimustietoa on, näihin lähteisiin voisi ohjata työryhmän selvityksessä, perusteluna kaupungin sitoutumiselle Reilun

kaupan järjestelmään vaihtoehtona muille kehitysyhteistyön muodoille. Myös työväenopisto voi omassa opetusohjelmassaan tarjota taustatietoa eri kehitysyhteistyömuodoista.

Opiston maahanmuuttajaohjelma linjaa opiston toiminnan maahanmuuttajien suomen kielen kouluttajana sekä maahanmuuttajien ja kantaväestön keskinäisenä integroijana. Opisto on merkittävä suomen kielen kouluttaja Helsingissä. Lisäksi opisto on mukana kotona lapsiaan hoitavien maahanmuuttajataustaisten vanhempien suomen kielen koulutushankkeessa. Opetushallituksen opintoseteleitä on haettu ja saatu myös maahanmuuttajien suomen kielen opiskeluun. Opistossa opiskelevat puhuvat äidinkielenään yli 50 eri kieltä. Myös henkilökunnassa ovat maahanmuuttajat kohtalaisen hyvin edustettuina.

Työväenopisto osallistuu kaupungin ruokakulttuuristrategian toteuttamiseen aikuisten kotitalouden opetuksen kautta. Opetuksessa näkyvät strategian aihepiireistä vahvimmin ruoan hankkimisen ekologisten ja eettisten vaikutusten arviointi, kestävän kehityksen mukainen ruoan kuluttaminen sekä suomalaisen ja kansainvälisten ruokakulttuurien ylläpitäminen ja uudistaminen. Opiston kotitalousopetuksen oman opetussuunnitelman mukaisesti opetusta järjestetään monipuolisista aiheista ja eri puolilla kaupunkia erilaiset opiskelijat huomioon ottaen. Ympäristöystävällinen toiminta näkyy myös jätteiden lajittelussa niin opetuskeittiöissä opetuksen yhteydessä kuin myös opiston muussa toiminnassa. Työväenopisto ehdottaa lisäksi, että kaupungin ruokalaitokset ja koulut siirtyisivät kestävästi kalastetun MSC-sertifioitun kalan käyttöön. Opiston opetuksessa suositaan kotimaisen kalan käyttöä, mutta MSC-merkintä ei ole toistaiseksi ollut tärkeä kriteeri.

Myös Opistolaisyhdistyksen ylläpitämän Oppiskahvion tietoisuutta ruokatarvikevalinnoissa kohti globaalia vastuuta pyritään kehittämään. Lisäksi opisto kannattaa työryhmän ehdotusta luomuruuan käyttöön otosta kaupungin ruokaloissa.

Opiston kansainvälisyysohjelma hyväksyttiin vuonna 2011. Se pitää sisällään sekä kurssitarjonnan näkökulman että kehittämishankkeet. Esimerkkinä globaalin vastuun teemoista ovat Itämeri-teema opetuksessa työvuonna 2010-2011.

Kaupungin henkilöstön globaalin tietoisuuden lisäämiseksi kaupungin nettisivuille voisi lisätä kiva.org –haasteen, jossa henkilöstö voisi osallistua mikrolainoin kehitysmaiden avustamiseen ja esimerkiksi verrata virastojen välisten lainojen määriä. Hanke lisäisi tietoa keinoista avustaa kehitysmaiden pienyrittäjiä suoraan ja voisi toimia kaupungin oppilaitoksissa osana opetusta, esimerkiksi yhteiskuntaopissa. Kiva.org

21.05.2012

Kj/1

–on internetsivusto, joka ohjaa mikrolainoja kehitysmaiden pienyrittäjien hyväksi.

Esittelijä

johtava rehtori
Taina Törmä

Lisätiedot

Taina Törmä, johtava rehtori, puhelin: 310 88501
taina.torma(a)hel.fi

Taidemuseon johtokunta 17.04.2012 § 30

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Taidemuseon johtokunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kaupungin virastona taidemuseo pystyy omalla sektorillaan vaikuttamaan globaalin vastuun strategian kohdista erityisesti kansainväliseen toimintaan. Taidemuseon yhteistyöverkosto on maailmanlaajuinen. Kansainvälisellä toiminnallaan taidemuseo vahvistaa Helsingin kehittymistä suvaitsevana, kilpailukykyisenä, vetovoimaisena ja palvelevana kaupunkina sekä tieteen ja taiteen innovaatiokeskuksena. Näin se myös edistää Itämeren alueen näkyvyyttä globaalilla tasolla.

Kaupungin strategioihin on sisällytetty globaalin vastuun linjauksia, tavoitteita ja yksityiskohtaisia toimenpiteitä, joita taidemuseo noudattaa omassa toiminnassaan. Taidemuseo on täsmentänyt omaan toimintaansa kaupungin strategioista johdettuja linjauksia, jotka osaltaan toteuttavat globaalin vastuun strategiaa. Linjausten mukaisia omia toimintaohjeita on kirjattu taidemuseon ympäristöohjelmaan, hankintastrategiaan sekä tasa-arvo-ohjelmaan. Monikulttuurisuus on näkyvä osa taidemuseon toimintaa.

Globaalin vastuun strategian sisältämät vastuualueet ja toimenpide-ehdotukset on työryhmän ehdotuksessa ja muistiossa perusteltu hyvin. Taidemuseo pitää tärkeänä, että Helsingin kaupungille on laadittu globaalin vastuun linjaukset.

Esittelijä

taidemuseon johtaja
Janne Gallen-Kallela-Sirén

Lisätiedot

Erja Pusa, intendentti, puhelin: 310 87006

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

21.05.2012

Kj/1

erja.pusa(a)hel.fi

Asuntolautakunta 12.04.2012 § 40

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Asuntolautakunta päätti antaa työryhmän ehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Maailma on globalisoitunut, ja sen myötä on syntynyt haasteita, joihin vastaaminen edellyttää vastuun ottamista myös paikallisella tasolla. Kaupungin strategioissa ja toimintaohjelmissa on linjauksia, joista on tunnistettu globaalin vastuun keskeisiä teemoja. Työryhmä on käsitellyt laajasti näitä ilmiöitä, joista hyvänä esimerkkinä on ilmastonmuutos. Asuntolautakunnan toimialaan olennaisimmin liittyvät aiheet ovat ilmastonmuutoksen torjuminen, maahanmuutto ja monimuotoisuus sekä työ- ja elinkeinopolitiikka.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ympäristöön liittyvät tekijät ovat olennaisia tuotettaessa ja järjestettäessä palveluita kuntalaisille.

Ilmastonmuutosta torjutaan lisäämällä talojen energiatehokkuutta

Strategiaohjelman tavoitteena on, että Helsinki kantaa vastuunsa ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja toimii aktiivisesti ilmastonmuutoksen torjuntatyössä sekä edistää päästöjen vähentämistä synnyttäviä energian tuotantoon ja kulutukseen liittyviä innovaatioita.

Tavoitteeseen tähtäviä käytännön toimenpiteitä on kirjattu mm. Maankäytön ja asumisen toteutusohjelmassa 2008 – 2017 ja sen seurantaraportissa 2011. Helsingin kaupunki osallistuu ilmastonmuutoksen torjuntaan eheyttämällä yhdyskuntarakennetta sekä huolehtimalla asuntorakentamisen ja peruseräntämisen energiatehokkuudesta. Kaupungin tontinluovutusehtoihin on kirjattu vaatimus rakentaa A-energialuokan asuinkiinteistöjä.

Energiatehokkuuden parantaminen edellyttää myös olemassa olevan asutokannan energiatehokkuuden huomattavaa parantamista. Kaupungin omistamassa asutokannassa tavoitteeksi on asetettu energian ominaiskulutuksen vähentyminen 20 %:lla vuoteen 2020 mennessä.

Asunto-osasto valmistelee asuntolautakunnalle esitykset valtion korjaus- ja energia-avustusten välittämisestä kuntaan. Näillä tukimuodoilla edistetään asuinkiinteistöjen energiatehokkuutta.

Maahanmuutto ja asukasrakenteen kehittyminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Muunkielisten eli muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvien helsinkiläisten määrä on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina. Väestön kasvu perustuu valtaosin maahanmuuttajien kasvavaan määrään. Kaupungin strategiaohjelmassa 2009 - 2012 on kiinnitetty huomiota muunkielisen väestön integroitumiseen Helsingin asuntomarkkinoille ja keskittymiseen tietyille alueille ja tiettyntyyppisiin asuntoihin.

Kaupunginosittain tarkasteltuna muunkielinen väestö keskittyy vuokratulovaltaisille alueille, erityisesti itäisiin ja koillisiin kaupunginosiin. Keskittymistä sinänsä ei ole pidetty ongelmana. Segregaatiosta on puhuttu silloin kun muunkielinen väestö on keskittynyt sosioekonomisesti heikolle alueelle, jota leimaa muita alueita korkeampi työttömyys ja alhaisempi tulo- ja koulutustaso. Tällaista ghattoutumista pyritään torjumaan.

Monipuolisen ja tasapainoisen asukasrakenteen turvaamiseen kaupungin eri alueilla on kiinnitetty huomiota kaupungin asuntopolitiikassa jo vuosia. Tavoitteeseen on pyritty mm. sekoittamalla asumisen eri hallintamuotoja uustuotantoalueilla ja vanhoilla asuinalueilla täydennysrakentamisen keinoin. Muunkielisen väestön tasaisempi sijoittuminen eri alueille ja eri hallintamuotoa oleviin asuntoihin edellyttää asumisen hallintamuotojen sekoittamisen jatkamista. Sen lisäksi riittävä kohtuuhintainen asuntotarjonta eri puolilla kaupunkia on edellytys tasapainoiselle kehitykselle.

Kaupungin vuokra-asuntojen välityksessä on kiinnitetty jatkuvasti huomiota kaupungin vuokratulojen ja asuinalueiden asukasrakenteen monipuolisuuteen. Toimintaohjelma on perustunut mm. maahanmuuttajien hajasijoittamiseen ja syntyneiden keskittymien purkamiseen. Mahdollisuudet vaikuttaa kehitykseen ovat kuitenkin rajalliset, koska maahanmuuttajien osuus kaupungin ja muiden omistajien aravavuokra-asuntokannassa on jatkuvasti kasvanut. Suuri osa maahanmuuttajista ei pysty järjestämään asumistaan muulla tavalla.

Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjonta on aivan liian vähäistä kysyntään nähden. Maahanmuuttajakeskittymistä voidaan ehkäistä tarjonnan kasvulla, koska se mahdollistaa tehokkaamman hajasijoittumisen. Tavanomaisten aravavuokra-asuntojen tuotantoa pitäisi siis kasvattaa. Maahanmuuttajien tasaisempi sijoittuminen muihin hallintamuotoihin, esimerkiksi asumisoikeus- ja omistusasuntoihin, on tavoite, jota ei voida ratkaista pelkästään asuntopoliittisin keinoin. Tässä on kysymys enemminkin integraation tavoitteesta, joka tähtää tämän väestöosan sosioekonomisen statuksen ja toiminnallisten resurssien kohottamiseen kantaväestön tasolle.

Kohtuuhintaisten asuntojen tarjonta tukee työ- ja elinkeinopolitiikkaa

Työvoiman saatavuuden kannalta keskeinen tekijä on kohtuuhintaisten asuntojen tarjonta Helsingissä ja lähialueilla. Uusien työpaikkojen syntyminen ja seudun voimakas väestönkasvu ovat lisänneet asuntojen kysyntää, mikä pahentaa entisestään vaikeata asuntomarkkina-tilannetta. Pitkään jatkunut kysynnän ja tarjonnan epätasapaino Helsingin asuntomarkkinoilla on johtanut sekä asuntojen hintojen että vuokrien nousuun. Riittävän asuntotarjonnan syntyminen edellyttää, että asuntomarkkinoille saadaan lisää toimijoita, rakentajia, rakennuttajia sekä vuokra-asuntojen omistajia.

Kaupungin tulee pyrkiä kaikilla toimillaan luomaan edellytykset kohtuuhintaisten asuntotuotannon tavoitteiden toteutumiseksi.

Yhteenveto

Asuntolautakunnan näkemyksen mukaan työryhmän ehdotuksessa globaalin vastuun strategiaksi on otettu huomioon kaupungin ja kaupunkilaisten kannalta keskeiset teemat ja toimenpiteet. Lautakunnan mielestä tulee näiden lisäksi kiinnittää huomiota kaupungin eri alueiden säilymiseen viihtyisinä ja turvallisina asuinalueina kaikille kaupunkilaisille. Tämä edellyttää alueiden asuntokannan hallintamuotojen monipuolisuutta sekä monipuolista ja tasapainoista asukasrakennetta.

Kohtuuhintaisten asuntotuotannon turvaaminen ja tuotannon määrän lisääminen ovat välttämättömiä toimenpiteitä alueen talouden ja työvoiman saatavuuden ja liikkuvuuden kannalta. Kaupungin tulee luoda sille edellytykset.

Asuntolautakunta pyrkii omilla lausunnoillaan ja päätöksillään edesauttamaan yllä mainittujen tavoitteiden toteutumista.

Esittelijä

osastopäällikkö
Markku Leijo

Lisätiedot

Merja Liski, tutkija, puhelin: 310 34184
merja.liski(a)hel.fi
Markku Leijo, osastopäällikkö, puhelin: 310 34159
markku.leijo(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 03.04.2012 § 48

HEL 2012-004576 T 00 01 01

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

21.05.2012

Kj/1

Pelastuslautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon:

Pelastuslautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin kaupunki ottaa osaa globaaliin vastuunkantoon osana omaa strategiaansa. Yksi osa työryhmän ehdotuksesta koskee vesiensuojelua ja Itämeren suojelua. Kaupunginhallituksen vahvistamien suunnitelmien mukaisesti pelastuslaitos vastaa Helsingin rannikkoalueen öljyntorjunnasta.

Pelastuslautakunta toteaa, että öljykuljetusten määrä ja samalla riskit mittavasta merellisestä öljyonnettomuudesta ovat viime vuosina kasvaneet. Työryhmän ehdotuksessa ei lainkaan oteta kantaa öljyonnettomuuden kaltaisen äkillisen tapahtuman ennaltaehkäisyyn. Itämerellä tapahtuvan öljyonnettomuuden vaikutukset voivat tuulen suunnasta ja muista olosuhteista riippuen kohdistua Helsingin alueelle tai muualle pääkaupungin lähialueille Viro mukaan lukien. Kyse on rajat ylittävästä uhkakuvasta. Pelastuslautakunta pitää tärkeänä, että merellisen öljyonnettomuuden ennaltaehkäisy on osa kaupunkitason strategiaa ja että öljyntorjunnan resurssitarpeet ratkaistaan erillään pelastustoimen muusta toiminnasta ja sen mitoituksista.

Työryhmän ehdotuksesta ei ole muuta lausuttavaa.

Esittelijä

va pelastuskomentaja
Jorma Lilja

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi